

ingediend op **15** (2022-2023) – Nr. 7-I
1 december 2022 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Hilâl Yalçın en Johan Danen
aan de Commissie voor Algemeen Beleid
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2023

Documenten in het dossier:

- 15** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2 t.e.m. 6: Amendementen
– Nr. 7-A t.e.m. H: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen
Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
- 14** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 13** (2022-2023) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 13-I** (2022-2023) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 12-A** (2021-2022) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
over de begroting
- 16** (2022-2023) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
- 21** (2022-2023) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 1466** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

Vlaams
Parlement

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting door minister Ben Weyts.....	5
1.	Van achterstand naar voorsprong	5
2.	Evolutie begrotingsopmaak 2019-2023	5
3.	Totalen 2023.....	5
4.	Middelen volgens inhoudelijk structurelement	6
5.	Beleidsvelden	6
5.1.	Beleidsveld I – kleuter- en leerplichtonderwijs	6
5.2.	Beleidsveld II – hoger onderwijs	7
5.3.	Beleidsveld III – deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs	8
5.4.	Beleidsveld IV – ondersteuning van het onderwijsveld	9
5.5.	Thema-overschrijdende AGODI-provisie.....	10
5.6.	Themaoverschrijdend Digisprongfonds.....	11
5.7.	Overkoepelende strategische doelstellingen.....	11
6.	Besluit.....	14
II.	Bespreking.....	14
1.	Tussenkomensten van de leden	14
1.1.	Jan Laeremans	14
1.2.	Hannelore Goeman	15
1.3.	Loes Vandromme	17
1.4.	Johan Danen	18
1.5.	Jean-Jacques De Gucht.....	20
1.6.	Koen Daniëls	21
1.7.	Kristof Slagmulder	23
1.8.	Kathleen Krekels.....	23
1.9.	Hilâl Yalçin	24
1.10.	Arnout Coel	25
1.11.	Brecht Warnez.....	26
1.12.	Steve Vandenberghe	26
1.13.	Annabel Tavernier.....	27

2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	27
2.1.	Algemene opmerkingen	27
2.2.	ISE D – Kleuter- en leerplichtonderwijs.....	28
2.3.	ISE E – Hoger onderwijs	28
2.4.	ISE C – Deeltijds kunstonderwijs	28
2.5.	ISE F – Volwassenenonderwijs.....	29
2.6.	Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen	29
2.7.	Overkoepelende strategische doelstelling 1: De onderwijskwaliteit verhogen	30
2.8.	Overkoepelende strategische doelstelling 2: Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren voor en houden in het onderwijs.....	39
2.9.	Overkoepelende strategische doelstelling 3: Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden realiseren	41
2.10.	Overkoepelende strategische doelstelling 4: Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur	43
2.11.	Overkoepelende strategische doelstelling 5: Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen	45
2.12.	Overkoepelende strategische doelstelling 6: Het hoofd bieden aan externe crisissen.....	47
3.	Replieken van de leden.....	48
4.	Bijkomende antwoorden van minister Ben Weyts	51
5.	Slotbeschouwingen	52
III.	Indicatieve stemming	53
	Gebruikte afkortingen	54

Op 24 november en 1 december 2022 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2023 met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand.

Dit ontwerp van decreet werd samen behandeld met het ontwerp van programma-decreet bij de begroting 2023 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1466/1).

I. Toelichting door minister Ben Weyts

1. Van achterstand naar voorsprong

Minister *Ben Weyts* merkt bij het begin van zijn toelichting op dat het Vlaamse onderwijs de afgelopen jaren gevat werd door een opeenvolging van crisissen: de coronacrisis, de energiecrisis en de Oekraïne-crisis. Het is de ambitie van het beleid dat het onderwijs daar versterkt uitkomt, in de eerste plaats wat de kwaliteit betreft.

Naast de genoemde problemen speelt ook nog het lerarentekort het onderwijs parten. Tijdens deze regeerperiode waren er al heel wat initiatieven op dat vlak, waarvan de eerste vruchten zichtbaar worden. Voor het eerst neemt het aantal inschrijvingen in de lerarenopleidingen toe, merkt de minister op. Tegelijk is er een zeer grote toename van het aantal zijinstromers dat de overstap maakt van de private sector: van ongeveer 900 in 2019 tot 4500 vandaag.

De coronacrisis werd bovendien aangegrepen om het onderwijs structureel te versterken. Anders zou de Digisprong er minder snel gekomen zijn, bekend de minister. Het beleid heeft de gelegenheid aangegrepen voor een positieve evolutie voor het onderwijs, besluit hij.

Verder is er een nieuwe consensus over het probleem van de onderwijskwaliteit en de leerachterstand, die eindelijk worden erkend, naast een nieuwe entente over de aanpak van de eindtermen, die geherformuleerd worden als minimumdoelen en gefocust op de essentie: Nederlands, wiskunde en talen.

Ook de energiecrisis werd aangegrepen om het onderwijs structureel – en niet eenmalig – te versterken met extra middelen, wat een budgettair gunstig plaatje oplevert.

2. Evolutie begrotingsopmaak 2019-2023

De aangroei tussen 2019 en 2023 bedraagt liefst 3,2 miljard euro, een stijging van 26,5 procent op vier jaar tijd, benadrukt de minister. Daarin zit weliswaar een indexcomponent van ongeveer 1,5 miljard euro, maar ook na aftrek daarvan blijft de aangroei serieus.

3. Totalen 2023

Alles inbegrepen zal in 2023 een bedrag van 17,4 miljard euro worden uitgegeven aan het onderwijs. De consolidatie van de universiteiten en de hogescholen heeft daarbinnen wel een grote impact. Samen met het investeringsprogramma Scholen van Morgen gaat het om een bedrag van 2 miljard euro. Die bedragen worden klassiek niet meegenomen in de administratieve onderwijsbegroting. Binnen de BBT-werkwijze worden de apparaatskredieten en de provisies afzonderlijk vermeld, maar zij worden wel meegenomen. De minister legt uit dat hij verder werkt op het bedrag dat ook in het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting, en dus

in de administratieve begroting, wordt opgenomen. Dat zijn dus de cijfers exclusief de consolidatie-impact, maar inclusief apparaatskredieten en provisies. Men komt dan uit op een bedrag van ongeveer 15,3 miljard euro. Ook in de vorige begrotingsrondes heeft men dezelfde systematiek gehanteerd, wat vergelijken mogelijk maakt.

De minister maakt wel de kanttekening dat in de genoemde bedragen niet de relancemiddelen zitten, noch die voor Oekraïne of de bijkomende coronamiddelen voor crisisbeheer. Die komen er in 2023 dus nog bovenop.

4. Middelen volgens inhoudelijk structurelement

Sinds 2020 werkt men bij de indeling van uitgaven met inhoudelijke structurelementen. Dat zijn er acht voor onderwijs, of tien als men de thema-overschrijdende meerekent.

Het kleuter- en leerplichtonderwijs krijgt er ruim 1 miljard euro bij. In het hoger onderwijs is dat meer dan 82 miljoen euro. Bij het dko komt er 33 miljoen euro bij en bij het volwassenenonderwijs 47 miljoen euro. Voor de onderwijsinfrastructuur gaat het om een stijging met 165 miljoen euro. Er is een gevoelige toename voor alle inhoudelijke structurelementen, vat de minister samen.

Voor de ondersteuning van onderwijsinstellingen en onderwijsveld gaat het om een toename met 44,6 miljoen euro. Bij de studietoelagen bedraagt de aangroei ruim 6 miljoen euro en bij de onderwijsinspectie 1,7 miljoen euro. Bij de twee thema-overschrijdende ISE's krijgt de AGODI-provisie er 63,1 miljoen euro bij en het Digisprongfonds 5 miljoen euro.

5. Beleidsvelden

5.1. Beleidsveld I – kleuter- en leerplichtonderwijs

Dit beleidsveld zal in 2023 opnieuw heel wat extra middelen kunnen uitgeven, stelt de minister, waarbij hij zich beperkt tot de belangrijkste toenames. De stijging van het krediet is voor een groot deel te wijten aan de open-endkostendrijvers die het Vlaamse onderwijsbeleid rijk is. Die open-endmechanismen zijn in het onderwijs – terecht – gul. Niet enkel de lonen genieten een volledige indexering, die ook in andere posten zal terugkomen. Ook de werkingsmiddelen worden geïndexeerd. Voor het secundair en het basisonderwijs belooft dat laatste respectievelijk 60 procent en 100 procent. De minister herinnert eraan dat Onderwijs het enige beleidsdomein is dat een dergelijke indexering kent.

Daarnaast leiden ook de leerlingenevoluties – die overigens nog enkel in het secundair fors stijgen, terwijl het basisonderwijs over zijn piek heen is – evenals de anciënniteit van leerkrachten en de sociaaleconomische kenmerken van leerlingen tot open-endbudgetverhogingen.

Bij de lonen van het basisonderwijs worden de middelen in het kader van de taal-integratietrajecten structureel ingeschreven. Dat is een begrotingstechnische maatregel. Uiteraard konden de scholen vorig jaar al over die middelen beschikken, maar dan via herverdeling. Nu komen ze structureel in de loonfinanciering terecht. Hetzelfde geldt voor de budgetten voor de toekenning van extra anciënniteit aan nieuwe personeelsleden die al buiten het onderwijs ervaring hebben opgebouwd, de zogenaamde zijinstromers.

De fietsvergoeding werd verhoogd tot 0,21 euro per kilometer, het niveau van de Vlaamse ambtenarij. De minimale loonspanning tussen de lonen van de schoolleiders en die van de bachelors wordt in het kader van cao XII verder opgetrokken

tot 31 procent, wat eveneens voor een stijging van de middelen zorgt. Voor de kosten verbonden aan het schrappen van de baremieke minimumleeftijd, waardoor men voortaan vanaf dag één anciënniteit opbouwt, wordt eveneens voorzien in extra middelen. Om de ritduur voor leerlingen uit het buitengewoon onderwijs te verlagen, worden er extra bussen ingelegd. Die zitten in de budgetten van Mobiliteit, maar Onderwijs voorziet wel in busbegeleiders. Voor hun vergoedingen wordt in 3,3 miljoen euro aan bijkomende middelen voorzien. Alles samen komt dat op 34,5 miljoen euro bijkomende middelen.

Verder werd voor 14,2 miljoen euro aan beleidskredieten vrijgemaakt, via minderkosten wegens meer benoemingen en de uitdoving van de meelooptrajecten vorig jaar.

De daling van de middelen voor het wegvallen van de extra teldag in het buitengewoon onderwijs, is het gevolg van de financiering van die teldag. Op het moment van de vervroegde telling leidt dat tot eenmalige kosten, die het jaar nadien, op basis van het normale telmoment, in de basisbedragen meegeteld worden. De eenmalige kosten moeten dus opnieuw afgetrokken worden om dubbel telling te vermijden. De minister vult nog aan dat de bijkomende teldag structureel wordt.

Bijkomende middelen die ook voor het kleuter- en leerplichtonderwijs zullen worden ingezet, worden niet hier, maar op de AGODI-provisie ingeschreven, om bij finale beslissing van de maatregelen herverdeeld te worden.

5.2. Beleidsveld II – hoger onderwijs

Vanaf 2023 wordt overgestapt van het systeem van de gezondheidsindex naar dat van de spilindex. In de plaats van op voorhand een geschatte index te hanteren, wordt ook voor het hoger onderwijs voorzien in een 2 procentverhoging van de loonkredieten op het moment dat de spilindex overschreden wordt. Dat systeem volgt de indexering beter dan werken met ramingen die dan later te hoog of te laag blijken. Meestal was overigens dat laatste het geval, merkt de minister op. Om die overgang zo gunstig mogelijk te laten gebeuren, wordt een bedrag van 49 miljoen euro en een van 16,8 miljoen euro aan de basis toegevoegd. Dat betekent een investering van 66,3 miljoen euro, die, samen met de andere kredieten, vanaf 2023 zal worden verhoogd met 2 procent bij overschrijding van de spilindex.

In de Codex Hoger Onderwijs staan voor het begrotingsjaar 2023 verschillende groeipaden ingeschreven voor een totaal van 14,4 miljoen euro. Door het klikmechanisme krijgen de hogescholen er in 2023 netto ruim 13,1 miljoen euro bij. Het variabel onderzoeksbudget voor de academische opleidingen moet samen met het onderwijsdeelbudget aan de universiteiten evolueren om de 55/45-regel te respecteren. Daarvoor wordt ruim 900.000 euro uitgetrokken.

Daarnaast worden de zogenaamde onderwijsbelastingseenheden van enkele studiegebieden in de hogescholen verder verhoogd. Om die verhoging mogelijk te maken zonder de financiering van andere studiegebieden te verlagen, is in 2023 opnieuw in een verhoging van 4 miljoen euro voorzien in de codex. De investering loopt op tot 20 miljoen euro op jaarbasis in 2024.

Voor de groei van de graduatens is er een extra budget van ruim 1 miljoen euro.

In 2022 werd ook beslist om vanaf 2023 de onderzoeksmiddelen voor de universiteiten met 15 miljoen euro te verschuiven naar investeringsmiddelen infrastructuur, waar opvallend grote noden zijn, terwijl de onderzoeksbudgetten op hetzelfde moment enorm stijgen vanuit andere beleidsdomeinen. Die beslissing wordt doorgevoerd.

Om energiebesparende investeringen in bestaande gebouwen te stimuleren, stelde de Vlaamse overheid via het Vlaams Klimaatfonds middelen ter beschikking voor investeringssubsidies. De nog te vereffenen klimaatmiddelen op dit fonds betreffen de oproep van 2017, waarvan de facturen uiterlijk op 15 november 2022 ingeleverd dienden te worden. Daardoor zullen er in 2023 geen uitgaven in functie van die subsidies meer gebeuren, vandaar de budgettaire aanpassing, schetst de minister.

5.3. Beleidsveld III - deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs

In het dko valt een toename van de middelen ter waarde van 33,3 miljoen euro op te tekenen, waarvan 23,5 miljoen euro te wijten is aan open-endkostendrijvers zoals indexering en leerlingen- en personeelsevoluties.

Overeenkomstig cao XII zal niet langer aan alle personeelsleden in de derde graad salarisschaal 301 toegekend worden als ze een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs hebben, maar wordt de verloning net als in de vierde graad afhankelijk van het behaalde diploma. Die maatregel gaat in vanaf 1 januari 2023. Daarnaast wordt ook in het dko de baremieke minimumleeftijd geschrapt en de minimale loonspanning tussen de lonen van de schoolleiders en die van de bachelors verhoogd tot 31 procent. Dat is zoals in het leerplichtonderwijs, maar heeft hier een groter budgettair effect.

Het budget voor de drie maatregelen bedraagt bijna 9 miljoen euro en wordt vanaf 2023 recurrent ingeschreven. Verder worden de kosten van het project Kunstkuur, die de minister in 2022 dekde vanuit de beleidskredieten, in 2023 in de budgetten van het dko ingeschreven.

In het volwassenenonderwijs stijgt het budget netto met ruim 47 miljoen euro. Naast het open-endeffect (index) speelt de groei van het volwassenenonderwijs zelf, dat ook open-end gefinancierd wordt (wat op zich goed is voor 4 miljoen euro extra).

Daarbovenop voorziet de minister nu al in 1 miljoen euro aan extra middelen om de onderwijskwaliteit te handhaven in tijden van stijgende energieprijzen. Daar zal, in overeenstemming met de bepaling in het programmadecreet, nog eens 1,5 miljoen euro bijkomen voor een totaal van 2,5 miljoen euro. Die laatste 1,5 miljoen euro zal worden herverdeeld vanuit de provisie van AGODI bij de uitvoering van de decretale bepaling.

Ook in het volwassenenonderwijs wordt voor schoolleiders de loonspanning van 31 procent gerealiseerd, met eens te meer een budgettaire vertaling. Ook hier wordt de opbrengst van de lagere loonkosten wegens vluiggere benoeming verder doorerekend naar 2023.

Tot slot wordt de subsidie aan Vocvo in functie van zijn coördinatieopdracht van het onderwijs aan gedetineerden verschoven van AHOVOKS naar het departement Onderwijs en Vorming. Dat laatste zal de drie verschillende deelwerkingen van Vocvo coördineren in een omvattende beheersovereenkomst met duidelijke resultaatverbintenissen. De uitbetaling zal voortaan dan ook gebeuren vanuit één begrotingsartikel en niet langer vanuit verschillende begrotingsartikelen, waardoor 1,1 miljoen verschuift.

5.4. Beleidsveld IV – ondersteuning van het onderwijsveld

5.4.1. ISE B – Onderwijsinfrastructuur

Kwaliteitsvol onderwijs vergt goede gebouwen. De Vlaamse Regering investeert daar fors in. De investeringen in scholenbouw stijgen in 2023 met 165 miljoen euro. In een extra opstap van 55 miljoen euro werd voorzien bij de regeringsonderhandelingen. Het voorziene groeipad zal deze legislatuur voor een half miljard euro aan extra investeringen opleveren. Dat maakt dat men in de huidige regeerperiode 3 miljard euro zal investeren in onderwijsinfrastructuur, benadrukt de minister. De krijtlijnen van dat plan werden al weergegeven door middel van het Masterplan Scholenbouw 2.0, dat jaar na jaar wordt uitgevoerd.

Voor de infrastructuur in het hoger onderwijs voorziet de minister zoals gezegd in 15 miljoen euro. Dat is de eerdergenoemde verschuiving van de onderzoeksmiddelen. Daarnaast gaat eenmalig 95 miljoen euro naar renteloze energieleningen voor scholen, overdraagbaar na 2023. Daarmee kunnen zij investeren in onder meer zonnepanelen, hoogrendementsketels en betere isolatie, om zich beter te bewapenen tegen de energiefactuur.

5.4.2. ISE G – Ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld

De voorgaande budgetten ondersteunen natuurlijk ook het onderwijs, maar hier worden alle begrotingsartikelen gekoppeld met middelen die ingezet worden om onder andere onderwijsinstellingen, leerlingen, leerkrachten, afgestudeerden en het brede onderwijsveld te ondersteunen, schetst de minister.

Zij bevatten de middelen voor nascholing en professionalisering, de pedagogische begeleidingsdiensten, de centra voor leerlingenbegeleiding, het leerlingenvervoer, het verbeteren van de arbeidsomstandigheden voor specifieke groepen, de organisatie van de examencommissie en van het toelatingsexamen arts/tandarts, het onderzoek naar de gelijkwaardigheid van diploma's (NARIC), activiteiten die plaatsvinden in het kader van kwalificaties en curriculum (bijvoorbeeld de ontwikkeling van eindtermen), internationalisering, levenslang en levensbreed leren, informatie, communicatie en sensibilisering, kwaliteit van het onderwijs, digitalisering enzovoort. Deze niet onbelangrijke, overkoepelende kredieten stijgen met 44,6 miljoen euro.

Ook hier wijst de minister op de open-endkostendrijvers, waar hij zeer blij mee is. Zij slaan voor het grootste deel op de pedagogische begeleidingsdiensten en de CLB's. Daarnaast zijn er aanvullende werkingsmiddelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten, die ze in 2023 gericht inzetten voor de begeleiding en implementatie van de brede basiszorg en de verhoogde zorg, maar ook voor effectieve didactiek en datageletterdheid.

Het relanceplan Vlaamse Veerkracht bepaalt dat 10 procent van de eenmalige middelen voor digitalisering vanaf 2023 ook recurrent toegekend wordt. Die middelen zullen worden ingezet voor de opleiding van de leerkrachten en de ICT-coördinatoren, voor de uitbetaling van de contractuele personeelsleden van het kennis- en adviescentrum Digisprong en voor de verdere uitbouw van een beleidsdomeinbrede digitale dienstverlening aan het onderwijsveld, wat volgens de minister eens te meer aantoont dat de Digisprong niet alleen een investering in laptops is.

Door een toename van het aantal leerlingen met een duaal studietraject in Syntra, stijgen ook daar de budgetten. Het project duaal lesgeven wordt verlengd met een jaar en daarvoor wordt in 100.000 euro voorzien. De minister blijft ook in dat kader

bijkomende middelen uittrekken ter promotie van het lerarenberoep, met onder meer de campagne 'Lesgeven is alles geven'.

Over de bundeling van de Vocvo-subsidies en de bijbehorende verschuiving van het budget, had de minister het eerder al.

5.4.3. ISE H – Studietoelagen

Bij de studietoelagen ziet men een groei van 6,3 miljoen euro. De stijging is een vertaling van een toename van de verwachte uitgaven, enerzijds door de hervorming en het enorme succes van de graduaatsopleidingen aan de hogescholen (wat het aantal potentieel gerechtigde studenten serieus doet stijgen), en anderzijds door de verminderde inkomsten bij de gezinnen als gevolg van de coronacrisis (wat maakt dat veel meer mensen in aanmerking komen).

In het totale budget aan studiefinanciering is ook dit jaar in middelen voorzien voor Oekraïense studenten (5 miljoen euro). In 2022 was dat nog 6 miljoen euro, maar dat is meer dan voldoende gebleken. Ook het genoemde bedrag van 5 miljoen euro sluit nog een buffer in, verzekert de minister, ook al verwacht hij een hogere instroom omdat velen beginnen te beseffen dat ze allicht langer hier zullen blijven dan ze eerst verhoopt hadden.

5.4.4. ISE I – Onderwijsinspectie

Bij de onderwijsinspectie is de stijging van het budget toe te schrijven aan de indexering.

5.5. Thema-overschrijdende AGODI-provisie

Ook in de provisie voor AGODI is er een stijging, van 63,1 miljoen euro. Vanuit de indexprovisie wordt 13,3 miljoen euro toegevoegd aan de provisie. Het gaat om verhogingen van nog niet bestede beleidskredieten, die als extra beleidskredieten gezien kunnen worden.

Het beleid voorziet in netto 111,7 miljoen euro extra voor impulsen in het onderwijs. In de BBT zelf is dat een opsomming van kredietlijnen die er bij de formatie en de daaropvolgende begrotingsrondes aan toegevoegd zijn, maar er in het kader van de inspanningen vorig jaar terug afgingen. Die verschuivingen zijn boekhoudkundig correct, maar grotendeels fictief. Netto komt er 111,7 miljoen euro bij op de provisie van AGODI, waar de middelen voor voorziene beleidsinitiatieven die budgettair nog niet verdeeld zijn, of nog niet stabiel op kruissnelheid zijn, op landen.

In overeenstemming met eerdere afspraken komt op die provisie onder meer terecht: 2 miljoen euro voor de internaten, 15 miljoen euro voor het versterken van het leerkrachtenberoep en ruim 23 miljoen euro voor de versterking van het basisonderwijs.

De provisie 'versterken onderwijs' binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting wordt overgeheveld naar Onderwijs, wat goed is voor een stijging met 9,4 miljoen euro.

De middelen voor een extra teldag in het buitengewoon onderwijs worden op een andere manier verdeeld. Het deel dat in de lonen werd aangerekend, wordt daarom terug op de provisie gezet (een effect van 4 miljoen euro).

De middelen van enkele eenmalige beleidsprojecten worden terug op de provisie geplaatst, wat goed is voor 0,8 miljoen euro.

In het kader van de begrotingsbesprekingen wordt nu nog eens in 32,2 miljoen euro extra voorzien ter ondersteuning van komende beleidsinitiatieven en ter ondersteuning van scholen in de oplopende energiekosten. Er wordt eenmalig in 65 miljoen euro als extra werkingsmiddelen voorzien in 2023. In afwachting van de verdeling van die middelen tussen de scholen, worden de middelen op de provisie geplaatst.

Tot slot in dit verband wordt voor 48,6 miljoen euro aan beleidskredieten voor besliste maatregelen, die uitgevoerd worden en op kruissnelheid komen in 2023, toegevoegd aan de respectieve begrotingsartikelen, waarvan de meeste al werden vernoemd. De minister somt ze nog een keer op: de middelen voor schoolleiderschap, die voor het optrekken van de baremieke leeftijd, die voor de zijinstroom, het optrekken van de fietsvergoeding, de bijkomende salarisschaal in het dko, de taalintegratiemiddelen en die voor specifieke initiatieven in de pedagogische begeleiding.

5.6. Themaoverschrijdend Digisprongfonds

Sinds 2021 wordt in een provisie voorzien om in de toekomst gedeeltelijk aan het onderhoud, de vervanging en de moderniseringsnoden van IT-materiaal in het onderwijs tegemoet te komen. In 2023 laat de minister 5 miljoen euro als onderdeel van de 10 procent aan recurrente middelen uit het onderdeel digitalisering toevoegen aan die provisie, om later op basis van de noden, en na uitrol van de immense investering in de Digisprong, te kunnen voorzien in continuïteit. Hij gewaagt van een 'fond de caisse' voor de volgende minister van Onderwijs.

5.7. Overkoepelende strategische doelstellingen

5.7.1. *De onderwijskwaliteit verhogen*

Wat de zes overkoepelende strategische doelstellingen verbindt, is volgens de minister de eerste: de ambitie op het vlak van onderwijskwaliteit. Hij verzekert dat het beleid zijn taak voortzet en doorgaat op de ingeslagen weg.

Zoals gezegd vormt de eerste overkoepelende strategische doelstelling de kern van de zaak: onderwijskwaliteit verhogen, wat de minister samenvat in drie strijdpunten. Het eerste is: Nederlands, Nederlands, Nederlands, waarbij hij de voortzetting van de professionalisering van de taalintegratietrajecten in het basisonderwijs vernoemt, naast de inzet van het Leesoffensief op het belang van lezen en de nodige stappen voor de NT2-test. Dat beleid is gericht op meer aandacht voor het Nederlands op alle onderwijsniveaus. Voor het kleuteronderwijs vermeldt hij de KOALA-test, voor het lager onderwijs de actualisering van de eindtermen en voor de aan de gang zijnde hertekening daarvan in het secundair onderwijs eveneens de focus op onder meer Nederlands, die ook gelegd wordt in het volwassenenonderwijs. Dat is immers de sleutel tot alle andere kennis.

Verder legt de minister de lat hoger, onder meer via nieuwe, gefocuste minimumdoelen, via de Vlaamse toetsen en via het Leerpunt, dat wetenschappelijk onderbouwd de klaspraktijk zal versterken.

Ten derde wordt het onderwijs gemoderniseerd. De nooit geziene investering in digitalisering biedt scholen de kans om een nieuw tijdperk in te stappen. Ook het nieuwe decreet ter versterking van onderwijsinternaten zal voor een ingrijpende hervorming zorgen, meer bepaald een modernisering van de organisatie en financiering van de internaten.

De drie strijdpunten komen terug in veel andere initiatieven die de kwaliteit van het onderwijs op termijn zullen verbeteren en die men kan terugvinden in de BBT, aldus de minister.

5.7.2. Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren voor en houden in het onderwijs

Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals heeft het Vlaamse onderwijs zeker, maar het beleid gaat er nog meer aantrekken, zowel via de lerarenopleiding als via de zijinstroom, en tegelijkertijd de bestaande verder versterken. In dat verband wijst de minister erop dat er, in weerwil van het lerarentekort, nog nooit zoveel leerkrachten geweest zijn als vandaag. Op dit moment zijn ze goed voor 170.000 vte.

Wat het aantrekken van bijkomende mensen betreft, zijn er al verschillende initiatieven genomen, maar hij zet het werk voort via campagnes; via de onderwijsambassadeur, die hard zal werken om het lerarenberoep in een positief daglicht te stellen; via proeftuinen waarin regelgeving die potentieel belemmerend kan werken, wordt losgelaten; via de versoepeling van de regeling voor leraren in opleiding; via re-integratie van langdurig afwezigen; en via verlenging en verbreding van duaal lesgeven. Zo krijgt men zo veel mogelijk gekwalificeerde mensen voor de klassen.

Verder gaat men zowel de instroom als de huidige personeelsleden versterken en ondersteunen, door de verbetering van de instroom in de lerarenopleiding met starttoetsen en verplichte remediëring, de versterking van het schoolleiderschap dat de leerkrachten dient te ondersteunen in hun taak en de oprichting van het Leerpunt, dat de mensen voor de klas wetenschappelijk onderbouwd in hun rol zal versterken.

Daarnaast wil de minister de hindernissen en de administratieve last waarmee onderwijzers geconfronteerd worden, sterker aanpakken. Dat zal hij doen via planlastdetectie en duidelijke communicatie over wat wel en wat vooral niet verwacht wordt. Ook in het hoger onderwijs maakt hij werk van vereenvoudiging.

5.7.3. Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden realiseren

De derde overkoepelende strategische doelstelling betreft de begeleiding, die de minister aanpakt via verschillende initiatieven die een optimale begeleiding aanbieden. In het kader van het nieuwe decreet Leersteun maakt hij werk van slagkrachtige leersteuncentra, die meer expertise bundelen over alle types van beperkingen en zo de betrokken leraren beter kunnen ondersteunen. Het project voor hoogbegaafden staat volgend jaar in het teken van het behoud en de verdieping van de goede praktijken in de bestaande scholen en de verspreiding ervan naar zo veel mogelijk scholen. Verder actualiseert hij het actieplan 'Samen tegen schooluitval' en samen met Welzijn werkt hij aan gepaste zorg en gepast onderwijs voor leerlingen met beperkingen, in het belang van elk kind.

Een aparte focus is gericht op de problematiek van grensoverschrijdend gedrag. Dat heeft geen plaats in het onderwijs. De minister zal scholen versterken en ondersteunen in de preventie en de aanpak van grensoverschrijdend gedrag en professionaliseren over cyberpesten. Voor het hoger onderwijs wordt werk gemaakt van een extern en onafhankelijk meldpunt, met het oog op de centrale registratie en opvolging van meldingen en de ontwikkeling van een beschermend kader.

5.7.4. Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur

Op het vlak van infrastructuur wordt verder ingezet op de capaciteitsgebieden waar de investeringsnood het hoogst is, om daar de plaatsen op te drijven. In die

prognose wordt voortaan, en dat voor het eerst, ook het buitengewoon onderwijs opgenomen. De investeringen op dat gebied gebeuren ook met aandacht voor de Brusselnorm, benadrukt de minister.

Met de selectie van scholen na een eerste oproep is een verdere stap gezet in het nieuwe investeringsprogramma Scholen van Vlaanderen, goed voor in totaal 1 miljard euro. Daarvoor wordt een nieuw DBFM-programma op poten gezet. De minister doet een volgende oproep en trekt zo ook privaat kapitaal naar het Vlaamse onderwijs. De uitvoering van 182 individuele schoolbouwprojecten in het kader van het DBFM-programma Scholen van Morgen loopt ondertussen ook verder, waarbij de laatste scholen worden opgeleverd.

Met extra investeringen in de energie-efficiëntie van scholen en de blijvende investering in luchtkwaliteit zorg de minister ook voor blijvende verbeteringen aan de huidige scholen. Tegelijk wordt ernaar gestreefd dat elke geïnvesteerde euro maximaal rendeert door de openstelling van de schoolgebouwen buiten de schooluren, die niet beperkt blijft tot speelplaatsen en sporthallen.

5.7.5. *Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen*

De vijfde overkoepelende strategische doelstelling is de verhoging van de kwaliteit in het hoger onderwijs. Over de efficiëntie daarvan zijn al heel wat discussies gevoerd. De evaluatie van het kwaliteitszorgstelsel in het hoger onderwijs wordt voorbereid. De minister plant een 360-gradenevaluatie van de NVAO.

Vlaanderen heeft zijn welvaart voor een groot deel te danken aan de democratisering van het hoger onderwijs in zijn eigen taal. De voldoende beheersing van de Nederlandse taal is dan ook een vereiste voor docenten. De minister nam al een aantal stappen om de taalregels te verbeteren en legt momenteel de laatste hand aan een beter controlekader met het oog op de handhaving, met name een nieuwe controlewijzer voor taal als richtlijn voor de regeringscommissarissen.

Ter verhoging van de studie-efficiëntie zet de minister verder in op de viertrapsraket. Na de adviserende klassenraden, en met ondersteuning van Columbus, dat het gepaste studieaanbod voor toekomstige studenten in kaart brengt, wordt de derde trap gevormd door de bindende starttoetsen, die leiden tot verplichte remediëring en die volgens de minister eerder motiveren dan doen afhaken. Dat effect zal blijken uit de inschrijvingsaantallen. Voor wie het toch misloopt, wordt via de knip voorzien in een snelle heroriëntering. Specifiek bij Diergeneeskunde vindt de eerste editie van het toelatingsexamen plaats.

5.7.6. *Het hoofd bieden aan externe crisissen*

Die taak impliceert het onderwijs navigeren doorheen verschillende stormen. Na de coronacrisis kwam de oorlog in Oekraïne en de daaropvolgende stijgende energiekosten en de inflatie. Het beleid laat het hoofd niet hangen, verzekert de minister, maar trotseert integendeel met het Vlaamse onderwijs vol moed die tegenslagen, vindingrijk en steeds met de nodige bijkomende middelen.

Voor de coronacrisis zet de minister volgend jaar de monitor verder. Het nooddecreet Oekraïne-crisis voorziet onder andere in de versoepeling van het huisonderwijs voor kinderen op de vlucht en maakt de aanstelling van Oekraïense leerkrachten in het onderwijs mogelijk. Het biedt extra slagkracht aan NARIC voor de erkenning van Oekraïense diploma's.

Voor de energiekosten voorziet de minister in een extra werkingsbudget voor energiefacturen, bijkomende middelen voor hogeronderwijsinstellingen en centra voor

volwassenonderwijs en basiseducatie en extra budget voor renteloze energieleningen om scholen in staat te stellen snel de nodige investeringen te doen.

De minister besluit dat men daarmee probeert de tegenslagen om te zetten in een voorsprong.

6. Besluit

Ter afronding kan de minister enkel herhalen wat hij in het begin zei: de middelen binnen onderwijs zullen in deze regeerperiode ongeziene hoogtes bereiken. De regering realiseert daarvoor, ondanks enkele besparingen, in 2023 opnieuw een toename van netto maar liefst 1,5 miljard euro. In vergelijking met 2019 is dat zelfs meer dan 3 miljard euro (al is iets minder dan de helft te danken aan de indexering), die wordt ingezet voor de prioritaire doelstellingen, zijnde de onderwijskwaliteit en de bestrijding van het lerarentekort.

II. Bespreking

1. Tussenkomen van de leden

1.1. Jan Laeremans

Jan Laeremans wil weten wie de lessen aan gevangenen controleert om te vermijden dat er misbruik van gemaakt wordt door gedetineerden die alleen deelnemen om minder in de cel te zitten en verder geen enkele moeite doen.

Vervolgens vraagt hij met het oog op het luchtbeleidsplan hoelang het VITO-rapport nog uitblijft en wanneer de acties op basis daarvan kunnen worden verwacht. Zijn er al cijfers over de versnelde behandeling van investeringsdossiers door de administratie of is het nog te vroeg?

Hoe breed reikt het onderzoek van de onderwijsinspectie naar het gebruik dat scholen maken van taalscreening en taalintegratietrajecten in het kader van de KOALA-test? Is het kwalitatief of ook kwantitatief? Worden de verschillen bekeken met scholen die zelf nog een tweede screening uitvoeren op het einde van het schooljaar? Worden ook de beslissingen bekeken over de doorstroming van kleuters die op dat moment nog tekorten vertonen voor Nederlands?

Vervolgens informeert hij naar de concrete doelen en de timing met betrekking tot de pedagogische begeleidingsdiensten. Worden resultaatsverbintenissen gekoppeld aan de geormerkte middelen?

Op welke manier wordt het personeel betrokken bij de transitie van de internaten? Wanneer wordt het ingelicht?

Wat zijn de timing en het concrete voorwerp van de screening van de modernisering in het secundair onderwijs? Bekijkt men ook de situatie van leerlingen die tussen twee stoelen vallen, bijvoorbeeld omdat ze in de tweede graad geen equivalent meer kunnen vinden voor het vroegere Latijn-Moderne Talen of Economie-Moderne Talen? Plant de minister nog nieuwe initiatieven op het vlak van studiekeuzebegeleiding?

Heeft de minister al zicht op de timing bij de versoepeling van het stelsel voor terugkeer van langdurig of ernstig zieken naar de werkvloer?

Streeft hij met de permanente monitoring van het lerarentekort een grondigere en becijferde openbare opvolging dan de huidige na? Wat zijn de concrete taken van de onderwijsambassadeur?

Spant de minister niet het paard achter de kar door een onafhankelijke adviescommissie over de evolutie naar inclusief onderwijs te installeren, terwijl het nieuwe Leersteundecreet al in de pijplijn zit? Of heeft die commissie een andere rol?

Wat is de timing van de actualisering van het actieplan tegen vroegtijdig schoolverlaten?

De principiële verplichting tot openstelling van schoolgebouwen buiten de schooluren vindt zijn fractie een goed voornemen, maar hoe realistisch is dat in de huidige context van hoge energiefacturen?

Wat de alternatieve financiering betreft, vraagt het lid nadere toelichting bij de mogelijke instap van particulieren in het kapitaal nadat het bouwrisico is ingeperkt.

Verder kondigt hij aan dat zijn fractie haar vele technische vragen over het kenniscentrum Leerpunt schriftelijk zal stellen, dan wel in een vraag om uitleg.

Het extra werkingsbudget voor de compensatie van de energiefacturen is welkom voor de scholen, maar de vraag is of de ingezette middelen zullen volstaan als de prijzen hoog blijven. Bovendien worden ook alle andere materialen duurder. Een structurele oplossing blijft uit voor de onderfinanciering van bepaalde onderwijssegmenten. In mei berekenden de koepels nog dat ze de afgelopen veertien jaar 20 tot 40 procent aan koopkracht verloren door de opeenvolgende besparingsmaatregelen. De werkingsmiddelen stegen, doch niet in verhouding tot de levensduurte. Er werd slechts gedurende zeven van die jaren volledig geïndexeerd en in het secundair onderwijs zelfs maar drie. In 2021-2022 kregen scholen daardoor per leerling 8 tot 11 procent minder dan in 2008-2009. Zijn fractie vraagt dan ook de schrapping van die besparing en een volledige indexering van de werkingsmiddelen. Waarom is dat niet gerealiseerd in het voorliggende ontwerp van begroting, hoewel de minister er zelf voor te vinden leek?

1.2. Hannelore Goeman

De fractie van *Hannelore Goeman* is het met de minister eens dat de kwaliteit de absolute prioriteit moet zijn. Alle alarmbellen gaan af, maar ondanks de mooie woorden blijkt dat niet in de begroting, integendeel. Het lid ziet er dingen in gebeuren die de kwaliteit nog verder onder druk gaan zetten.

De spreker erkent dat het budget stijgt en dat er investeringen gebeuren, doch plaatst daar disclaimers bij. De stijging is immers logisch, want ze volgt door de open-endfinanciering uit de stijging van het leerlingenaantal, een cruciaal principe in het licht van de kwaliteit. De stijging volgt even logisch uit de inflatie en de indexering, die ervoor zorgen dat de loonmassa in het budget Onderwijs sterk toeneemt. De extra middelen voor de energiefacturen zijn goed, maar eenmalig en geen oplossing voor het structurele gebrek.

Door de gedeeltelijke indexering van 60 procent staat de koopkracht van de secundaire scholen al jaren onder druk, maar de huidige inflatie zorgt voor een ware aanslag. Daar komt bij dat de scholen steeds meer moeten doen met minder mensen. In dat verband wijst ze op de budgettaire implicaties van het lerarentekort, dat er immers voor zorgt dat de overheid geen lonen hoeft uit te betalen aan de ontbrekende leerkrachten. En dan zijn er nog de vorige besparingen die doorlopen:

112 miljoen euro uit de vorige Septemberverklaring, het aftoppen van de groeipaden en de kliks in het hoger onderwijs. Het lid weigert dan ook een goednieuws-show.

Het overslaan van de genoemde kliks heeft een verregaande budgettaire impact op de instellingen van het hoger onderwijs. In 2023 betekent het dat voor 10.650 van de 133.121 studenten geen financiering volgt, met alle gevolgen van dien voor de kwaliteit, waarschuwt het lid. Daarbij komt de niet-indexering van de investeringstoelagen en de werkingsmiddelen en de onderindexering van de looncomponent. De universiteiten wijzen erop dat de compensatie van 0,93 procent voor 2022 niet volstaat om de reële loonstijging te volgen. Alle niet- en onvolledige indexeringen samen zorgen er in 2023 voor dat 82,4 miljoen euro minder naar het hoger onderwijs vloeit dan waar het volgens de SERV en de Vlor recht op heeft. Zij noemen de financiële situatie onhaalbaar. Ook het bedrag van 8 miljoen euro voor de energiefacturen is, met achttien hogeronderwijsinstellingen, niet meer dan een goed begin. Het lid suggereert in dat verband om ook voor hen renteloze leningen te overwegen voor dringende energiebesparende renovatie en isolatie.

Het lerarentekort is voor Hannelore Goeman heel belangrijk. Het lid gewaagt van een drama. Ze hoopt dat de minister zich bewust is dat veel kinderen uren per week geen les meer krijgen, wat de kwaliteit van het onderwijs en hun toekomst bedreigt, maar ook budgettaire implicaties heeft. Zo begrijpt ze niet hoe de minister zo zeker kan zijn dat naar volgend jaar overgedragen uren dan wel ingevuld zullen raken. Ze pleit er daarom voor om anders dan nu niet 20 procent van de niet-ingevulde uren om te zetten in punten maar 100 procent, zodat de leerkrachten toch minstens door andere profielen ondersteund kunnen worden.

De spreker ziet in de Digisprong veel potentieel en waardeert die investering in het kader van het relanceplan. Het is echter onduidelijk of de 10 procent van de oorspronkelijke middelen, die er voortaan elk jaar bijkomen, dienen voor onderhoud van ICT dan wel om een investeringspot aan te leggen voor de volgende minister. Het klopt immers dat laptops, zelfs als ze onderhouden worden, een beperkte houdbaarheid hebben. Met wat in de pot zit, zal men niet ver kunnen springen in vergelijking met het bedrag voor de oorspronkelijke Digisprong, voorspelt het lid. Wat is het plan?

Het project 'Duaal lesgeven in het secundair onderwijs' wordt terecht verlengd, maar wat is de stand van zaken? Wat is de minister daarna van plan? Hoe reageert hij op het pleidooi van de SERV voor verduurzaming, voor een kader met ondersteuning en voor de samenwerking met sectororganisaties en ondernemingen?

Met betrekking tot het inschrijvingsrecht wil de spreker weten wanneer het aanmeldingssysteem voor schoolbesturen, lokale overlegplatformen en besturen beschikbaar zal zijn. Het lid dringt aan op tijdigheid opdat de mogelijkheid van voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen vrij kan worden ingevuld. Worden de voorrangen in de Vlaamse Rand en Brussel in het systeem verwerkt ter implementatie? Waarom voorziet de minister daarnaast in financiële ondersteuning voor schoolbesturen en gemeenten die alsnog met een eigen systeem aan de slag willen? Vertrouwt hij het systeem van de overheid zelf niet?

Hoeveel kost de ministeriële ronde van Vlaanderen door de provincies? Hoeveel directeurs en personeelsleden heeft hij daarmee bereikt? Is het initiatief geëvalueerd? Wat is het resultaat? Wat heeft de campagne 'Lesgeven is alles geven' tot nu toe gekost? Welke acties zijn nog gepland? Wordt de impact geëvalueerd?

Haar fractie kan zich vinden in de uitbreiding van de starttoets en de inbouw van verplichte remediëring, maar dat vereist voldoende middelen. Hoe staat de

minister tegenover de kritiek dat dit laatste niet het geval is voor de remediëringstrajecten?

Is met de besparingen bij AHOVOKS niet langzamerhand het maximum bereikt? Kan de administratie haar kerntaken nog uitvoeren bij opeenvolgende besparingen? Hoe staat de minister daartegenover?

Tot slot vraagt ze waar de 111 miljoen euro van de AGODI-provisie specifiek vandaan komt.

1.3. Loes Vandromme

Loes Vandromme treedt bij dat de interne crisis van het onderwijs, met name het lerarentekort, naast de genoemde externe, druk zet op de onderwijskwaliteit. Voor haar fractie hoeft er evenwel niet veel veranderd te worden aan de toegangspoort tot het beroep, gezien de toename van het aantal studenten en zijinstromers. Ondanks de dertien punten die de commissie-Brinckman naar voren schuift, lijkt het dat men op zoek moet gaan naar een soort consensus. Zij hoopt dat de minister het daarmee eens is.

Verder dringt haar fractie erop aan te definiëren wat voortaan allemaal valt onder de nieuwe term minimumdoelen. De spreker vermoedt dat het gaat om de vroegere eindtermen en ontwikkelingsdoelen, maar geldt het ook voor de specifieke eindtermen en de doelen die leiden tot een of meerdere beroepskwalificaties? Conceptuele duidelijkheid is nodig.

Wat het luchtbeleidsplan betreft, zou men ervan uit kunnen gaan dat alle problemen opgelost zijn. Hebben de middelen voor de CO₂-meters er inderdaad voor gezorgd dat in alle scholen een luchtkwaliteitsbeleid vorm heeft gekregen?

De prioriteit voor Nederlands en wiskunde in de eindtermen vindt ze nog te vaag. Wat betekent die precies? In dat verband peilt ze ook naar de stand van zaken. Is de vernieuwing klaar tegen 1 september 2023?

Wordt niet langer werk gemaakt van een geactualiseerd financieringssysteem in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs? Dat is immers verdwenen uit de BBT, terwijl het daar vorige keer nog wel in stond.

Op welke manier wordt werk gemaakt van kleuterparticipatie? Wat is de stand van zaken in het onderwijsaanbod Vlaamse gebarentaal?

Wat mag concreet verwacht worden van de screening van de modernisering van het secundair onderwijs in functie van de bijsturing van het studieaanbod? Mag men ervan uitgaan dat de zevendejaars zekerheid zullen krijgen over de gevolgen? De effecten van die laatste hervorming moeten in elk geval goed opgevolgd worden.

Hoe is de minister erin geslaagd de aangekondigde middelentoeename voor de groei van het volwassenenonderwijs op te trekken van 1 miljoen euro naar 2,4 miljoen euro? Wat is daar precies de bedoeling van?

Wat is de stand van zaken bij de internaten, waarbij haar fractie het belang van het behoud van de nabijheid benadrukt?

Hoe wordt het draagvlak voor het NT2-beleid beschermd in het licht van de verwachte uitspraak van het Grondwettelijk Hof?

Verder is Loes Vandromme benieuwd naar de vormgeving van de Commissie van Wijzen die zich zal buigen over het lerarentekort. In dat verband blijft het uitkijken naar het loopbaanpact, dat eens te meer ontbreekt in de BBT, op afzonderlijke items na. Zij hoopt dat de genoemde commissie geen uitstel betekent voor het omvattende plan dat het regeerakkoord belooft. Hoe verhoudt bijvoorbeeld de uitwerking van een profiel voor senior leerkrachten zich tot het denkwerk van de commissie?

De minister wil selectiecriteria en een opleidings-, professionaliserings- en evaluatiebeleid ontwikkelen voor schoolleiders, maar hoe rijmt hij dat met de autonomie van de onderwijsverstrekkers? Wordt het een keuzemenu, een leidraad of nog iets anders?

Haar fractie kijkt uit naar de uitvoeringsplannen voor het Leersteundecreet en dringt daarbij aan op inzet op de basis- en de verhoogde zorg. De druk op het buitengewoon onderwijs mag niet onredelijk groot worden, waarschuwt ze. Bij de commissie die zich zal buigen over de tijdshorizon om te evolueren naar waarachtig inclusief onderwijs, staat als ultieme datum 30 juni, maar haar fractie zou die naar voor willen schuiven.

Verder is ze benieuwd naar de inhoud van het initiatief dat de minister aankondigt met betrekking tot de lege brooddozen.

Het lid informeert ook naar de meting van de impact van de coronacrisis op de studieloopbaan. Wat houdt die monitor precies in? Worden de resultaten bekendgemaakt?

Voor het beleidsveld kleuter- en leerplichtonderwijs geeft de BBT exact dezelfde leerlingencijfers als vorig jaar. Zijn er dan geen recentere? Voor het personeel geeft de minister die wel en daaruit blijkt inderdaad dat er nog nooit zoveel mensen aan het werk waren in het onderwijs, wat ten onrechte vaak onderbelicht blijft.

Wat heeft de mogelijke vervroeging van de vaste benoeming tot nu toe opgeleverd? Beantwoordt dat aan de verwachtingen?

Tot slot bejubelt ze met haar fractie de extra werkingsmiddelen voor de kosten van energie en materialen.

1.4. Johan Danen

Johan Danen start met de beschikbaarheid van leraren, die fundamenteel is. Het klopt dat er nog nooit zoveel in het onderwijs hebben gestaan als vandaag, maar anderzijds hebben ook nog nooit zoveel klassen zonder leerkracht gezeten. Zijn fractie formuleert de kritiek dat er geen omvattend plan is maar alleen losse maatregelen. Een Raad van Wijzen had er dan ook al lang moeten zijn. Wat is het totale budget voor alle acties die tot nu toe zijn opgezet? Is er een budget voor de voorstellen van de genoemde raad?

Ook zijn fractie had graag meer debat gehad over het Leerpunt, maar een grotere zorg is hoe men de resultaten ervan kan opschalen naar heel Vlaanderen. Is er een budget voor dergelijke communicatie over goede praktijken?

Hoeveel geld wordt uitgetrokken voor de uitrol van de Vlaamse toetsen in 2023, verdeeld over communicatie en andere elementen? Hoeveel onderwijsmiddelen gaan naar de ontwikkeling van de canon? Wanneer wordt die opgeleverd?

Is het ontbreken van maatregelen om de armoede aan te pakken in het onderwijs een bewuste keuze? Welke instellingen of organisaties worden ondersteund met

betrekking tot kostenbeheersing en met welke middelen? Hoeveel werd vorig jaar besteed aan de Robinpas, die verdwenen lijkt uit de BBT, en welke middelen worden daar dit jaar mogelijk alsnog voor uitgetrokken? Komt er nu wel of niet een initiatief tegen de lege brooddozen en met welk budget?

Bij de werkingsmiddelen valt in de begroting op hoe uiteenlopend de omgang met de index is in verschillende beleidsdomeinen. In het secundair onderwijs is er alvast al jaren een inkorting tot 60 procent, wat bij hoge inflatie een groot effect heeft. De minister past bij met een provisie en tegemoetkoming voor de energiekosten, zowel dit als volgend jaar. Maar hoe worden die 67 en 55 miljoen euro toegewezen aan scholen, die variëren van bijna energieneutraal tot energieverblindend? Proportioneel of volgens bepaalde criteria?

Het volwassenenonderwijs lijkt erop vooruit te gaan, maar alleen als men de besparing van 6 procent in het begin van de legislatuur en de onvolledige aanpassing aan de inflatie vergeet. Zijn fractie betreurt dat.

Nu de digitale afname van de KOALA-test duur blijkt uit te vallen, is de vraag of de minister in extra middelen voorziet om de scholen daarbij te ondersteunen. Het lid vraagt uitleg. Wat is het budget in 2023 voor initiatieven in het kader van het Leesoffensief?

Lukt het om de pedagogische begeleidingsdiensten te laten werken met geoordeelde middelen of fnuikt dat hen in hun taken?

Met betrekking tot levenslang leren mist de spreker acties op de weg naar een lerend Vlaanderen die het regeerakkoord beloofde. Wat plant de minister nog?

Verder blijft zijn fractie zich zorgen maken over het uitblijven van recurrente middelen voor de Digisprong. Is in iets voorzien om scholen en leerlingen te helpen bij een goede uitrol van afstandsonderwijs? Tijdens de coronacrisis zijn immers hier en daar mankementen opgedoken.

Hoe krijgen in het kader van de leersteun basis- en verhoogde zorg concreet vorm en welke middelen staan daartegenover? Wordt in 2023 in een budget voorzien voor de zomerscholen?

De minister zegt veel in te zetten voor de infrastructuur, die in veel scholen verouderd is, waarbij het lid isolatie en ventilatie vermeldt. Het grote plan blijft evenwel ontbreken. In dat kader informeert hij specifiek naar de verdere uitrol van het luchtbeleidsplan.

Hoe worden de scholen die onderwijs aan Oekraïense vluchtelingen aanbieden in 2023 verder ondersteund? Het lid vermeldt in het bijzonder de capaciteitsproblemen en de verwachte verdere instroom. Hoe worden reguliere scholen voorbereid op de doorstroom van Oekraïense leerlingen uit de OKAN-klassen?

Zorgwekkend tot slot is dat de financiering van het hoger onderwijs de toename van het aantal studenten niet consequent volgt. Verwacht de minister een positieve budgettaire impact van zijn initiatieven om de studie-efficiëntie en -voortgang te bevorderen?

Wat zijn de mogelijke gevolgen van de beleidsevaluatie van Kunstkuur? Garandeert de minister dat de projecten blijven lopen? Wat is de impact op de werkvloer van de besparing van 8,5 miljoen euro in het dko in 2023?

1.5. Jean-Jacques De Gucht

Ook *Jean-Jacques De Gucht* informeert of de Robinpas nog steeds deel uitmaakt van de inzet op kostenbeheersend beleid in het secundair onderwijs. Vervolgens peilt hij naar de stand van zaken van het VITO-onderzoek over luchtkwaliteit, waarvan de minister de resultaten verwachtte in september 2022. Het lid waardeert de stappen die worden gezet met de wetenschappelijke evaluatie van de impact van CLIL.

Hoe staat de minister tegenover het verdere mandaat van het Leesoffensief na de oplevering van het rapport? Wat bedoelt hij in verband met de minimumdoelen en de herziening van de eindtermen met 'een gelijkwaardige systematiek en werkwijze'?

Op welke manier wil de minister de canon verspreiden? Wat houdt die term precies in? Impliceert het een verplichting?

Wat is de impact van de Vlaamse toetsen op de – eventueel aangepaste – eindtermen van de eerste graad? Hoe sluiten beide op elkaar aan?

Wordt in een budget voorzien om tot een netoverschrijdend instrument te komen voor de kwaliteitscontrole van scholen? Of moeten de pedagogische begeleidingsdiensten hun jaarrapporten afzonderlijk digitaliseren? Wat doet de minister concreet met het rapport van de kwaliteitsalliantie?

Wanneer is de juridische analyse rond van de bepaling in het regeerakkoord om bij de overdracht van scholen van het officieel onderwijs in eerste instantie een overdracht binnen het officieel onderwijs te onderzoeken? Het lid wijst daarbij op het belang dat zijn fractie eraan hecht dat een school die volledig met publieke middelen wordt gefinancierd, ook publiek blijft, en dat niet alleen vanwege het aanbod van alle erkende levensbeschouwingen. Wanneer wordt die analyse in regelgeving gegoten, in het perspectief van het einde van de regeerperiode in 2024?

Het lid benadrukt het belang van de blijvende inzet op duaal leren, dat de kiem legt voor levenslang leren. Hij wijst erop hoe moeilijk het nu is voor bepaalde richtingen, zoals op het vlak van theorie zwaardere richtingen in het tso, om aan het minimum van veertien uur werkplekieren per graad te voldoen. Zijn fractie verkiest het principe van maximaal werkplekieren boven dergelijke ondergrens en bepleit een onderzoek van die mogelijkheid, die volgens hem ook veel bedrijven zal interesseren. Daarnaast bepleit hij om duaal leren ook in het hoger onderwijs uit te rollen, wat het imago ervan zou versterken. In welke mate wil de minister daar uitvoering aan geven? Hoe wordt de dialoog georganiseerd met alle betrokkenen over het aanbieden van een zinvolle invulling aan leerlingen die voor een vrijstelling kiezen en wat is de timing ervan?

Verder treedt hij bij dat de doorlooptijd van de erkenning van buitenlandse diploma's door NARIC sneller moet. Het lid bepleit om te bekijken wat men kan leren van Nederland, waar die voor beroepserkenning slechts vier weken bedraagt.

Wat betekent de ontwikkeling van een nieuwe internationaliseringsstrategie voor het hoger onderwijs concreet?

Wat doet de minister juist om het systeem van voordrachtgevers uit de private sector te versoepelen? Het lid waardeert dat met het profiel van de senior leerkracht de eerste stap wordt gezet naar een loopbaanpact, maar wat doet de minister verder om dat laatste in de steigers te zetten? In de aanpak van het lerarentekort in het algemeen wordt al veel gedaan, erkent Jean-Jacques De Gucht,

al mag het van zijn fractie nog meer zijn, waarbij hij de instelling van een school- in de plaats van een lesopdracht als mogelijke maatregel suggereert.

Van de 9972 leerkrachten levensbeschouwelijke vakken heeft slechts 5714 een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. Bij leerkrachten islam is dat zelfs maar 247 op 993, wat het lid een absurd en abominabel cijfer noemt, nog afgezien van de discussie of levensbeschouwing wel een vak hoort te zijn. Het lid dringt aan op actie en desnoods die uren te gebruiken als springuur of voor rekenen en lezen.

Op het vlak van het oude probleem van de planlast bepleit het lid meer en vooral een snellere aanpak, al waardeert hij de radar en de calculator. Hoever staat men inmiddels met het in kaart brengen van primaire en secundaire processen?

Wat betekent de versterking van het buitengewoon onderwijs voor de inzet op brede basiszorg in het gewoon onderwijs? Hoe verhouden beide zich tot elkaar? Wat is de timing van de hervorming van het leerlingenvervoer en de uitwerking van een omvattend kader samen met minister Peeters?

Voorts feliciteert de spreker de minister met zijn voornemen om een initiatief te nemen in de strijd tegen de lege brooddozen, waarvan hij eens te meer het effect op de leerprestaties benadrukt. Door een diploma te behalen, kunnen mensen uit de armoede klimmen. De minister heeft de sleutel in handen, besluit hij.

Het extern en onafhankelijk meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs noemt zijn fractie een goede zaak.

De mogelijkheid voor GO!-scholen om leningen te kunnen afsluiten voor hun infrastructuur, zoals het vrij onderwijs nu al kan, is belangrijk. Een bijzonder hoog aantal gebouwen is nu in dergelijke staat dat ze afgebroken zouden moeten worden en vervangen door nieuwe. Dergelijke leningen zorgen voor bijkomende ruimte op dat vlak.

Met welk doel ontwikkelt de minister een nieuw programmatiemodel in het hoger onderwijs? Het lid vraagt toelichting.

1.6. Koen Daniëls

Koen Daniëls wijst erop dat de toename van de middelen niet alleen verklaard wordt door de open-endfinanciering. Het is immers niet omdat het decreet de inzet ervan voorschrijft, dat de middelen er vanzelf zijn. De Vlaamse Regering moest ze ook nog vinden, en dat heeft ze gedaan: meer dan 1 miljard euro.

Onderwijskwaliteit staat inderdaad centraal in zowel het regeerakkoord als de voorliggende onderwijsbegroting. De spreker vermeldt in het bijzonder het werk van de commissie-Brinckman en het onafhankelijke Leerpunt, die zijn fractie – en hij neemt aan iedereen – een goede zaak vindt. Beide gaan immers over datgene waarover leerkrachten bezorgd zijn: het onderwijs in de klas en in de school. De kernvraag is hoe men de kwaliteit kan verhogen en precies daar zetten de regering en de begroting op in. Daartoe moet men niet alleen professionals aantrekken maar ook de huidige behouden.

Een van de maatregelen om daarvoor te zorgen, is de taalscreening. Het is niet toevallig dat leerkrachten moeilijker te vinden zijn op plaatsen met veel anderstalige leerlingen. Welnu, dat wordt aangepakt door ervoor te zorgen dat ze zo vlug mogelijk Nederlands kennen, ook in hun eigen belang. Doe zo voort, moedigt hij de minister aan. Ook de Vlaamse toetsen moet men in dat licht zien. Leerkrachten en afnemers in het hoger onderwijs en op de arbeidsmarkt maken zich immers zorgen over de kwaliteit.

Leraren haken af vanwege de planlast maar ook door de grote verscheidenheid in de klas, die hen tot een spreidstand dwingt. Van belang zijn daarom zowel onderwijs- en leersteun als een realistische blik, in de plaats van het onmogelijke te vragen van de leerkrachten.

Voor de capaciteitstekorten en de verouderende schoolinfrastructuur is een inhaalbeweging bezig met een stevig budget, waaraan deze begroting nogmaals middelen toevoegt.

Wat het nieuwe Inschrijvingsdecreet betreft, benadrukt de spreker het belang van een maximaal vrije schoolkeuze.

Zijn fractie waardeert ook dat de minister geluisterd heeft naar de vraag naar middelen om de energiecrisis te trotseren, ook al dekken zij niet alle kosten.

Ook hij informeert naar de timing voor de vernieuwing van de eindtermen die de minister haalbaar acht.

Sommige scholen kiezen voor een brede eerste graad, maar er zijn ook basisopties. Daarvoor bepleit het lid om te bekijken of het pakket algemene vorming in sommige daarvan niet te zwaar is.

Er wordt opgemerkt dat voor het Leerpunt nog geen raad van bestuur is samengesteld, waarop hij repliceert dat het dan ook onafhankelijk is.

Wat is de timing van het jaarlijkse rapport dat de minister verwacht van de pedagogische begeleidingsdiensten? Wanneer is het instrument klaar?

Wat is de timing van de beroepskwalificatie kinderleider op niveau 5? Welke beroepsmogelijkheden ziet men voor jongeren die hbo5 doen? Heeft Welzijn ook voor hen in middelen voorzien? Het lid neemt immers aan dat hun barema anders zal zijn dan dat van afgestudeerden uit het bso en de bachelors.

Op het veld is men ongerust over de manier waarop het stelsel van leren en werken past in duaal leren, signaleert Koen Daniëls.

Wat het doorbreken van de vlakke loopbaan betreft, informeert hij naar de status van gepensioneerde leerkrachten die willen blijven voortwerken. Klopt het dat de federale minister van Pensioenen dat nog altijd niet toestaat, omdat het om onbeperkt bijverdienen gaat? Als dat het geval is, roept hij de commissieleden van partijen die ook deelnemen aan de Federale Regering op om daar onmiddellijk iets aan te doen. Idem voor de flexi-jobs.

Met betrekking tot de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs informeert het lid wanneer de cyclus volledig doorlopen zal zijn. Hoe passen de lerarenopleidingen, waarover zijn fractie zich zorgen maakt, in dat kader? Hij herhaalt daarbij de cruciale elementen: vakkennis, vakdidactiek en klasmanagement.

Wat het wetgevend kader gezondheidsberoepen betreft, peilt hij naar het kader voor hbo5 Verpleegkunde, dat wordt voorbereid maar waarin naar verluidt veel gedelegeerd wordt naar koninklijke besluiten. Is de minister daarbij betrokken? Wat is de timing?

Tot slot roept hij de vraag op hoe men het onderwijs voor de Oekraïense leerlingen werkbaar kan houden nu de oorlog blijkt aan te slepen en de terugkeer niet voor morgen is.

1.7. Kristof Slagmulder

In 2023 worden de kliks voor de universiteiten opnieuw niet toegepast, voor de vierde keer op acht jaar tijd. De werkingstoelagen volgen de stijgende studenten-aantallen niet, terwijl tegelijk de overheidsverwachtingen wel toenemen, waarbij *Kristof Slagmulder* begeleiding, integratie van kansengroepen en versterking van het curriculum vernoemt. Door die financiële uitholling verhoogt de werkdruk bij het personeel, wat op zijn beurt de kwaliteit van het onderwijs doet verminderen.

Positief is dan weer de inspanning van 8 miljoen euro voor de stijgende energiekosten, maar het is onduidelijk in welke mate men daarmee tegemoetkomt aan de reële noden. Voor de Vlor en de partners is het alvast te weinig, want volgens hen verdwijnt er door de onderindexering van de looncomponent en de niet-indexering van het werkingsgedeelte nog altijd 82,4 miljoen euro uit de enveloppe. Men vraagt dan ook om een correcte indexering. Daar komt nog bij dat de genoemde middelen ook moeten dienen voor investeringen in energiezuinigheid. In hoeverre voorziet de minister alsnog in extra incentives? Ook hij informeert naar de stand van zaken in de evaluatie van het financieringsstelsel.

Bij de extra middelen voor studierichtingen met verplichte starttoetsen en remediëring voor studenten met ernstige tekortkomingen, roept het lid eens te meer de vraag op of zij zullen volstaan voor de extra taken. Zijn fractie heeft ook bedenkingen bij de verantwoordelijkheid van het hoger onderwijs voor de remediëring (met bijbehorende kosten) van tekortschietende studenten, waarop bovendien iedereen recht heeft. De instellingen worden op die manier immers verantwoordelijk gesteld voor de ondermaatse vooropleiding of de verkeerde studiekeuze.

De besparing van twee keer 28 miljoen euro op het Digisprongfonds in 2022 en 2023 doet weinig goeds vermoeden voor de nochtans noodzakelijke – en door zijn fractie bepleite – structurele verankering, die immers voldoende recurrente middelen vergt, gezien de nood aan digitale professionalisering van de leerkrachten en het onderhoud van de hardware, en nog afgezien van het effect van de inflatie. Nu al wordt veel doorgerekend aan de ouders, merkt hij op. Zijn fractie had dan ook het terugdraaien van de genoemde besparing verwacht, net als een onderzoek door de overheid naar de werkelijke kostprijs van de hele Digisprong voor de scholen en hoeveel wordt doorgerekend aan de ouders.

1.8. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels wil weten hoe de minister de internaten ziet in afwachting van 1 september 2023, waarbij ze de geruchten over middelen en gedwongen fusies vermeldt. Is de toename van 262.000 euro in de voorliggende begroting te wijten aan de stijging van het aantal leerlingen dan wel een gevolg van de aan de gang zijnde heroriëntatie?

Wat mag men verwachten van de twee praktijkgerichte onderzoeken over leerlingenevaluatie en de kwaliteitsontwikkeling in de academies van het dko en wat is hun timing? Zullen ze een antwoord geven op de vraag hoeveel leerlingen afstuderen?

Het is goed dat omgaan met hoogbegaafdheid een focus is binnen de lerarenopleiding, maar in welke mate werkt het expertisecentrum mee aan de pilootprojecten? Is het nu al betrokken of is dat een bijkomende opdracht in de volgende periode? Eens te meer worden middelen uitgetrokken voor een jaar. Blijft dat zo of kijkt de minister uit naar een manier om ze recurrent vast te leggen?

Er komt een referentiekader voor de onderwijsinspectie om toe te zien op de kwaliteit van de leersteuncentra. Het is immers belangrijk voor scholen om te weten

wat daarvan de focus zal zijn, wat zij met andere woorden kunnen vragen en verwachten, signaleert het lid. Welke voorwaarden moeten er voor de minister zelf zeker inzitten?

Moet men de middelen die de pedagogische begeleidingsdiensten krijgen voor een project om goede praktijken te identificeren, te ontwikkelen en te verspreiden, zien in verband met het Leerpunt of is het een specifieke taak? Zijn de middelen gekleurd? Hoe gaat men bij de uitvoering de samenwerking tussen de diensten stimuleren om de koepels te overstijgen? Duidt ook de verdeling van de compensaties op bladzijde 101 van de BBT erop dat die middelen gekleurd zijn?

In het kader van het nieuwe concept woon-schoolverplaatsing in het buitengewoon onderwijs lopen projecten om tijd te winnen door stopplaatsen te bundelen of te investeren in voor- en naschoolse opvang. Slagen die voldoende? Hoeveel ouders maken er gebruik van? Wat is het effect op de inzet en de kosten van het busvervoer? Wat is de uitkomst van minder lange maar wel meer ritten? Is die evenwichtig?

Worden in de actualisering van het actieplan tegen vroegtijdig schoolverlaten ook de hoogbegaafden, die een deel van die groep uitmaken, opgenomen?

Haar fractie waardeert de aparte capaciteitsmonitor voor het buitengewoon onderwijs. Als men erop mikt dat leerlingen op de juiste plaats terechtkomen, moeten er natuurlijk ook voldoende en kwaliteitsvolle plaatsen zijn. Daarin speelt de begeleiding een belangrijke rol en het lid suggereert daarom bijkomende vormingsinitiatieven. Hoe kijkt de minister daartegenaan?

Verder vraagt het lid uitleg bij de verschuiving van middelen bij Kunstkuur. Gaat het om een besparing of blijven uiteindelijk evenveel middelen naar het project gaan?

Vervolgens plaatst ze de stijging van de werkingsmiddelen in het buitengewoon onderwijs ten gevolge van het stijgende leerlingenaantal tegenover de verklaring van een directrice dat haar werkingsmiddelen juist niet lineair stijgen met het aantal leerlingen en dat zij uiteindelijk per leerling minder krijgt dan in het gewoon onderwijs. Hoe reageert de minister?

Wat is het aandeel van de hoogbegaafden in de groep van leerlingen die een beroep doet op de examencommissie?

Klopt het dat extra uren worden ingezet voor preventie? Waar kan men die middelen terugvinden in de begrotingstabellen?

1.9. Hilâl Yalçın

Hilâl Yalçın wil weten welke stappen de minister wil zetten in de diversificatie van het lerarenkorps.

Verder is het project Connect van Arktos opgenomen in het actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie. In basisscholen waar een concentratie van jongeren met extreem risicogedrag de draag- en veerkracht van de school en het lerarenteam aantast, zet het snel en efficiënt expertise in. Wordt het geen tijd om dat succesvolle project na tien jaar structureel in te bedden?

Vervolgens informeert ze naar de timing van het actieplan 'Samen tegen schooluitval'. In het kader van de verhoging van de taalkennis en taalvaardigheid

Nederlands, wordt verwezen naar het nieuwe ESF-traject ELODIE. Kan de minister dat toelichten?

Uiteraard zijn kwaliteitsvolle digitalisering en ICT voor het Vlaamse onderwijs van groot belang. Op welke vlakken is het kenniscentrum Digisprong, dat de regie voert van alle acties, op dit moment al operationeel? Wat volgt er nog in de nabije toekomst?

Wat infrastructuur betreft, is het een huzarenstuk om alle documenten over scholenbouw zodanig te ordenen dat men ziet wat waar zit en hoeveel middelen waar tegenover staan. Zij herhaalt daarom haar eerdere verzoek aan de minister om een overzichtelijke tabel met alomvattende cijfers over mogelijke scholenbouwprojecten.

De minister spreekt in de BBT ook over multifunctionele infrastructuur. Wat valt daar juist onder? Lokale besturen willen graag al tijdens de ontwerpfase in overleg treden over de mogelijkheden op dat vlak. Haar fractie wil dan ook weten wat die principiële verplichting betekent. Zou multifunctionaliteit ook kunnen betekenen dat infrastructuur zowel voor gewoon als buitengewoon onderwijs wordt aangewend?

Zal het aanmeldingssysteem tijdig klaar zijn voor gebruik in het voorjaar van 2023? Beschikken scholen, gemeenten en LOP's al over richtlijnen?

Onderzoek toont duidelijk aan dat gedetineerden die tijdens hun detentie een cursus hebben gevolgd, 13 procent meer kans hebben op werk na vrijlating en 43 procent minder kans op recidive. Er komt een nieuwe beheersovereenkomst en middelen worden samengevoegd, maar Vocvo krijgt wel geen extra middelen in 2023 om zijn werking uit te breiden naar een nieuwe instelling. Nochtans is vanuit Justitie capaciteitsuitbreiding in de gevangnissen aan de gang, wat automatisch het aantal potentiële cursisten verhoogt. Bovendien komen er vanuit het Vlaams strategisch plan 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden' meer opdrachten. De vraag van Vocvo naar bijkomende middelen lijkt het lid dan ook niet vreemd. Ze wil graag toelichting.

1.10. Arnout Coel

Arnout Coel informeert hoeveel scholen al hebben aangegeven dat ze gebruik wensen te maken van het aanmeldingssysteem dat de overheid wil aanbieden en of het tijdig klaar zal zijn. Wanneer verwacht de minister het actieplan van de RTC's waarin een brug wordt geslagen tussen de Vlaamse en de regionale werkingen?

Omdat het lid de middelen van vorig jaar voor het openstellen van schoolinfrastructuur voor naschoolse sportactiviteiten niet terugvindt in de voorliggende begroting, maar de minister het streven naar multifunctionele infrastructuur wel aanhoudt, vraagt hij of de financiering voortaan uit de reguliere infrastructuurinvesteringen van het GO! komt, dan wel uit de middelen van Sport.

Verder sluit hij zich aan bij het pleidooi voor de leenmogelijkheid van het GO!. In het kader van het actieplan energie, klimaat en duurzaam bouwen, suggereert de spreker dat het nuttig kan zijn om scholen, in het bijzonder die met een minder sterk beleidsvoerend vermogen, toe te leiden naar het juiste financieringsmechanisme voor investeringen op langere termijn in de energiezuinigheid van gebouwen, die uiteindelijk het meest rendabel zijn. Dat is goed voor hen maar ook voor het onderwijsbudget.

Tot slot gaat hij nog in op de beoordeling door het Rekenhof van de kwaliteit van de BBT. In het traject van prestatiegeïnformeerd begroten in de richting van het

gebruik van slimme indicatoren in 2024, waren die laatste in 2023 al warm aanbevolen maar nog niet verplicht. In de voorliggende BBT wordt er weinig gebruik van gemaakt. De beoordeling door het Rekenhof is dan ook gunstig voor de inhoud maar matig voor de vorm. Welke stappen plant de minister nog? Hoe bereidt hij zijn diensten voor op de inbouw van de slimme indicatoren, waarvan het lid erkent dat het niet evident is voor Onderwijs?

1.11. Brecht Warnez

Brecht Warnez heeft vragen over het hoger onderwijs. De minister stelt in zijn inleiding dat men de energiecrisis kan aangrijpen om ook de basisfinanciering van het hoger onderwijs voorgoed te verbeteren. Het lid noemt dat een straffe term. Hij begrijpt weliswaar dat er 82 miljoen euro bijkomt en staat met zijn fractie achter het nieuwe indexeringsmechanisme, maar anderzijds stelt men toch vast dat er nog hiaten en opportuniteiten zijn. De vraag is dan ook of de minister met zijn woordkeuze afscheid neemt van de ambitie uit de beleidsnota om deze legislatuur de financiering van het hoger onderwijs te evalueren en te herbekijken? Het lid weet dat de 'spending reviews' eraan komen, maar komen er nog voorstellen deze legislatuur?

Wat de maatregelen in het kader van grensoverschrijdend gedrag betreft, kondigt de minister een extern meldpunt aan tegen de zomer van 2023. Voor wanneer mag men de centrale registratie en opvolging en het beschermend kader voor studenten verwachten? Hoe ziet de minister dat laatste? Bij het meldpunt vragen de studenten dat er kennis over het hoger onderwijs in aanwezig is. Hoe komt de minister daaraan tegemoet?

Vervolgens bepleit hij andermaal om de term 'harde knip' te vervangen.

Kan de minister verduidelijken, met betrekking tot het Nederlands in het hoger onderwijs, wat de controlewijzer exact is? Principieel is het lid een grote voorstander van de eis dat docenten het Nederlands goed beheersen, maar anderzijds loert het gevaar voor betutteling en planlast snel om de hoek. Het lid vraagt dan ook garanties om die te voorkomen.

Wat bedoelt de minister tot slot met een nieuw programmatiemodel? Waar wil hij naartoe?

1.12. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe wil weten wat de minister een jaar na de invoering van het Leersteundecreet nog verwacht van het advies van de commissie over het inclusief onderwijs. Wie zal er zitting in hebben en vanwaar die onlogische volgorde van de beleidsvoorbereiding? Is het opportuun om massaal in te zetten op de uitbreiding van het buitengewoon onderwijs zonder visie op inclusief onderwijs?

Verder attendeert hij op de kritiek van schoolbesturen op de snellere vaste benoeming. In het basisonderwijs is er immers een demografische daling van het leerlingenaantal, waardoor terbeschikkingstellingen dreigen. De maatregel levert een besparing op korte termijn op, besluit het lid, maar zal op lange termijn juist meer kosten, zeker als de acties in de strijd tegen het lerarentekort – hopelijk – aanslaan.

Wanneer komt het langverwachte inschrijvingsrecht voor het buitengewoon onderwijs? Is de beloofde pragmatische oplossing voor leerlingen die niet onmiddellijk een plaats hebben al gevonden?

Tot slot drukt ook hij zijn bezorgdheid uit over het uitblijven van het loopbaanpact, terwijl de legislatuur toch haar einde nadert.

1.13. Annabel Tavernier

Annabel Tavernier gaat in op de kennis van het Nederlands als voorwaarde voor onderwijskwaliteit. Leerlingen die de taal onvoldoende beheersen, kunnen onmogelijk tot goede leerresultaten komen. Inzetten op Nederlands, is inzetten op gelijke onderwijskansen en dat is des te belangrijker naarmate het aantal leerlingen dat thuis geen Nederlands spreekt, toeneemt. Het lid waardeert dan ook de maatregelen die op dat vlak voorliggen.

Taalachterstand moet zo vroeg mogelijk opgespoord worden en daartoe is de taal-screening een nuttig instrument. Er was al een eerste steekproef in februari, met interessante resultaten. Is de minister van plan die periodiek te herhalen?

Verder drukt ze haar waardering uit over de keuze van taalintegratietrajecten voor schoolteams als thema voor de prioritaire nascholing. Er zijn al twee projecten geselecteerd, heeft ze begrepen: Vitamine T en Expeditie Taal. Het lid kijkt uit naar het antwoord op haar schriftelijke vraag daarover.

Dat de inspectie de opdracht krijgt om in kaart te brengen hoe scholen omgaan met taalscreening en taalintegratietrajecten, kan haar fractie alleen maar toejuichen. Heeft de minister al concrete bijstellingen op het oog op grond van de aandachtspunten uit het rapport dat de inspectie al publiceerde daarover?

Bij het Leesoffensief vraagt ze hoe de minister de lopende acties evalueert en hoe ze worden onthaald op het veld. Gaat men met veel animo aan de slag?

Tot slot verzoekt ook Annabel Tavernier, met betrekking tot de aandacht voor het Nederlands in het hoger onderwijs, om een toelichting over de nieuwe controlewijzer.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

2.1. Algemene opmerkingen

Minister *Ben Weyts* gaat eerst in op de algemene bemerkingen over de begroting, om te beginnen die over de kwaliteit van de BBT. In het VCO-decreet is inderdaad bepaald dat vanaf de volgende BBT (dus die bij de begrotingsopmaak 2024) prestatie-informatie in de vorm van indicatoren moet worden toegevoegd. De minister heeft de afgelopen jaren al kernindicatoren opgenomen in zijn BBT onder de beleidsvelden, zoals de aantallen van leerlingen, studenten, cursisten en leerkrachten. Hij gaat verder op dat pad en vult, in afstemming met de instructies van Financiën en Begroting, die indicatoren verder aan met relevante andere.

Op de vraag naar recentere cijfers over leerlingen in het beleidsveld kleuteronderwijs, antwoordt hij dat voor de opmaak van de indicatoren wordt gebruikgemaakt van het Statistisch Jaarboek. De cijfers voor schooljaar 2021-2022 waren nog niet geconsolideerd toen de BBT werd opgemaakt. Die zijn ondertussen wel bekend en gepubliceerd op onderwijs.vlaanderen.be.

Met betrekking tot de middelen van de AGODI-provisie wijst de minister erop dat de middelen die erbij komen in de eerste plaats van Vlaamse belastingbetalers afkomstig zijn, iets wat men niet mag vergeten. Dat geld wordt binnen de Vlaamse begroting bestemd voor beleidsinitiatieven en bijkomende investeringen in het onderwijs. Het specifieke bedrag is het resultaat van de regeringsvorming en de opeenvolgende begrotingsrondes. In 2023 wordt eenmalig in 65 miljoen euro extra voorzien voor energiekosten in de scholen en landt bovendien 32,2 van de 50

miljoen euro bijkomende recurrente onderwijsmiddelen die in deze begrotingsronde aan Onderwijs toegekend worden op de provisie, om later ingezet te worden voor beleid.

2.2. ISE D – Kleuter- en leerplichtonderwijs

Op de vraag waarom in het kleuter- en leerplichtonderwijs 20 procent en niet 100 procent van de overgedragen uren in punten omgezet kan worden, antwoordt de minister om te beginnen dat er gelukkig geen scholen zijn die geen enkele leerkracht vinden. De mogelijkheid om maximaal 20 procent van de lesomkadering om te zetten in punten is een maatregel om scholen met een lerarentekort meer flexibiliteit te geven, waardoor men andere profielen kan aantrekken dan leerkrachten. Daarvan wordt veelvuldig gebruikgemaakt. In de proeftuinen lerarenambt zitten wel een aantal projecten waarin men gevraagd heeft om te kunnen afwijken van de grens van 20 procent en waar men dus meer wil omzetten om zo het lerarentekort te counteren. Het valt af te wachten of dat ook effectief wordt benut.

De minister verzekert dat de globale kredieten voor de werkingsmiddelen van het buitengewoon secundair onderwijs wel degelijk mee evolueren met de leerlingpopulatie. De regelgeving heeft bepaald dat die evolutie voor 40 procent in rekening wordt gebracht om de impact van grote evoluties te milderen. Bij leerlingengroei, zoals in het buitengewoon basisonderwijs het geval is, zorgt dat voor een wat dempend effect. Als men kijkt naar de schoolkenmerken van de leerlingen in het gewoon en het buitengewoon secundair onderwijs, stelt men vast dat elke leerling in het buso meer werkingsmiddelen genereert voor de school dan een leerling in het gewoon secundair onderwijs. Dat de geldwaarde per punt in het buso een stuk lager uitvalt, wordt overgecompenseerd door het feit dat een leerling uit het buso aangerekend wordt in een hogere puntenschaal dan een uit het gewoon secundair onderwijs.

2.3. ISE E – Hoger onderwijs

Aan Johan Danen antwoordt de minister dat het oogmerk van de maatregelen voor studie-efficiëntie en studievoortgang niet de budgettaire impact is. Zij treden pas volgend academiejaar voor het eerst in werking en kunnen dan ook pas binnen een aantal jaren eventueel impact hebben. Hij herinnert daarbij aan het engagement om ze na vijf jaar te evalueren.

Op de opmerking over de erosie van de middelen door kliks en indexatie, repliceert de minister dat het probleem historisch gegroeid is maar dat de Vlaamse Regering het fundamenteel oplost. Voortaan zal de indexering van de middelen voor het hoger onderwijs volgens het systeem van de provisie gebeuren, waardoor de basisfinanciering correcter berekend zal worden en ten voordele van de instellingen verbeteren.

2.4. ISE C – Deeltijds kunstonderwijs

Bij de vraag over de besparing in het dko, herinnert de minister eraan dat bij de regeringsformatie een traject was afgesproken dat een maximale groei voor het dko vastlegde. De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat in 2023 de huidige groei onder die maximale groei-doelstelling blijft. De voorbije jaren heeft men zelfs in budgettair ondersteunende maatregelen kunnen voorzien binnen dat budgettaire traject. De maatregel heeft dan ook geen specifieke impact op de werkvloer, dat heeft alleen de coronacrisis, maar die impact werd gematigd.

2.5. ISE F – Volwassenenonderwijs

Voor de zomerscholen in 2023 trekt de minister, samen met minister Bart Somers, opnieuw een budget uit van 10 miljoen euro. Elk beleidsdomein doet daarvoor een bijdrage van 5 miljoen euro. De zomerscholen zijn inmiddels decretaal verankerd. Het uitvoeringsbesluit is goedgekeurd in september 2022. Het formele proces is dus volledig afgerond, wat garandeert dat de administratieve afhandeling vanaf 2023 vlot en tijdig kan gebeuren. Samen met minister Somers bekijkt hij hoe men in 2023 nog meer zomerscholen kan organiseren, opdat het vrij ruime budget geheel besteed kan worden. De administratie werkt daarvoor de plannen uit.

2.6. Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen

2.6.1. *Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024*

Daarop gaat minister Ben Weyts in op armoedebestrijding. Voor de Digisprong heeft de Vlaamse Regering een half miljard euro uitgetrokken. Dat is het initiatief bij uitstek om de sociale mobiliteit op te trekken, meent de minister. Dergelijke investering in materiaal voor iedereen was er nooit eerder. Het kenniscentrum Digisprong zal scholen extra bijstaan bij het aankoopproces van digitale toestellen. Het kenniscentrum voorziet trouwens ook in diverse richtlijnen met betrekking tot eventuele kosten van de ICT-infrastructuur. Het doel blijft om elke leerling een maximale device ter beschikking te stellen voor een zo laag mogelijke kost.

Scholen krijgen ook extra middelen om de meest kwetsbare leerlingen te ondersteunen. Zo zijn er de SES- en GOK-middelen. De minister paste vorig jaar de werking daarvan aan, zodat scholen die middelen moeten gebruiken voor de leerlingen die ze genereren. Daarenboven is het financieringssysteem in het secundair onderwijs zo opgebouwd dat duurdere studierichtingen (bijvoorbeeld door de materiaalkosten) meer omkadering genereren. De zogenaamde coëfficiënten per leerling liggen daarom hoger in het bso en tso dan in het aso.

Verder subsidieert de minister vzw KRIJT voor het project STOS. De subsidie bedraagt net geen 300.000 euro. Het KRIJT-team begeleidt scholen bij het uitbouwen van een degelijk kostenbeheersend beleid en expertise over kansarmoede. Daarnaast geeft hij ook de kans aan andere initiatieven met een nieuwe aanpak, zoals Stichting Robin.

Er zijn ook heel wat reguliere beleidsmaatregelen in het leven geroepen om de sociale inclusie van het onderwijs te versterken. Daarnaast vindt men elders in de BBT verschillende actuele beleidsmaatregelen die onder meer voor mensen in armoede een verschil maken, zoals de inspanningen op het vlak van taalontwikkeling, studieondersteuning, geletterdheid enzovoort.

De legebroomdozenproblematiek, die al bij herhaling aan bod kwam, vindt de minister geen kernopdracht voor het onderwijs. Het is een problematiek die bij uitstek in lokaal sociaal beleid aangepakt moet worden. Hij zal scholen dan ook niet verplichten om een warme maaltijd in te voeren.

2.6.2. *Strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden*

Les volgen in de gevangenis kan niet als misbruik beschouwd worden, stelt de minister. Een gedetineerde verliest zijn recht op vrijheid, maar niet zijn recht op onderwijs of het recht op hulp- en dienstverlening. Het volgen van een opleiding tijdens detentie moet de gedetineerde helpen om zijn re-integratie mogelijk te maken. Controle op misbruiken en toezicht tijdens bijvoorbeeld internetgebruik in functie van de opleiding is een gedeelde verantwoordelijkheid van het gevangenis-

wezen en de actoren van de Vlaamse hulp- en dienstverlening. Om het onderwijs in de gevangnissen in goede banen te leiden, wordt samengewerkt met Vocvo. Dat heeft de taak om op te treden als coördinator, zodat de leerkracht niet bezig hoeft te zijn met het verzamelen van bijvoorbeeld persoonsgegevens van de gedetineerde.

2.6.3. *Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie*

Van het project Connect maakt Arktos elke vier jaar een evaluatie. De volgende wordt verwacht bij de eindrapportage over het schooljaar 2022-2023. Dan wordt bekeken of het structureel ingebed dient te worden. Wel is het zo dat radicalisme aan verandering onderhevig is, waarbij de minister het klimaatdebat als voorbeeld geeft. Het zou dan ook nogal rigide zijn om dat soort zaken permanent te verankeren.

2.7. Overkoepelende strategische doelstelling 1: De onderwijskwaliteit verhogen

2.7.1. *OD 1.1 De taalkennis en taalvaardigheid Nederlands verhogen*

Wat de vragen over de KOALA-test betreft, bevestigt de minister dat de afname van KOALA inderdaad kosten meebrengt. Het gaat evenwel om een kerntaak van de school en daarvoor dienen de werkingsmiddelen. Sinds 2020 zijn de middelen voor het kleuteronderwijs overigens gevoelig toegenomen, waarvan 12 miljoen euro specifiek voor KOALA.

Wat betreft de taalintegratietrajecten en hun opvolging door de inspectie, is het zo dat de onderwijsinspectie in februari 2022 een eerste onderzoek uitvoerde op basis van dialooggroepen en belrondes met een tachtigtal directeurs en beleidsmedewerkers. De resultaten daarvan zijn terug te vinden op de website van de onderwijsinspectie. Er moeten nog afspraken worden gemaakt over het vervolgonderzoek, waarin eventueel ook al de evolutie van leerlingen in het eerste leerjaar die al een taaltraject liepen, wordt opgenomen. De scope en de diepgang moeten met andere woorden nog concreet worden uitgewerkt. Over effecten in het eerste leerjaar kan men ten vroegste het onderzoek opstarten in februari 2024.

In dat verband gaat de minister nader in op het kwalitatief onderzoek van de onderwijsinspectie. Uit hun werkzaamheden blijkt dat scholen die veel kinderen hebben met lage sociaaleconomische status en scholen die nog weinig met taalgericht onderwijs bezig zijn, de KOALA-test ervaren als een sterke stimulans voor hun talenbeleid. Scholen die vooral kinderen met hoge SES-kenmerken of veel taalsterke leerlingen hebben, vragen dan weer of de test fijnmaziger kan worden. Voor hen mag de test moeilijker worden om zorgkleuters beter te detecteren. Op dit ogenblik zijn er echter nog geen plannen om het instrument zelf al aan te passen of te differentiëren.

Scholen geven in de bevraging door de inspectie aan dat de eerste afname arbeidsintensief was, maar het was dan ook de eerste keer en voor de scholen een totaal nieuwe opdracht. De minister denkt dat ze ondertussen al meer vertrouwd zijn met het instrument en de afname. Scholen vragen verder voldoende ondersteuning bij de taalintegratietrajecten die gekoppeld worden aan de taalscreening. Daartoe heeft de overheid de praktijkgids 'Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten' laten ontwikkelen en gratis ter beschikking gesteld van de scholen. Scholen krijgen ook voor 12 miljoen euro extra punten zorg.

Heel wat scholen pleiten ervoor om de opgezette trajecten voort te zetten in het lager onderwijs. Die mogelijkheid is ook uitdrukkelijk voorzien in de regelgeving. Andere scholen pleiten ervoor om de taalachterstand van kleuters al voor de

leeftijd van vijf jaar in kaart te brengen. Er is echter voor gekozen om een en ander te laten samenvallen met het begin van de leerplicht.

Het Leesoffensief is inderdaad een advies dat werd opgevraagd en waar men de voorzitter en de ondervoorzitter erkentelijk voor is. De tijdelijk opgerichte commissie heeft na de oplevering geen formeel mandaat meer, omdat de uitvoering uiteraard bij de bevoegde instanties ligt, namelijk de departementen, de uitvoerende partners zoals bijvoorbeeld Literatuur Vlaanderen en Iedereen Leest, de lerarenopleidingen en de scholen. Op de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 werd beslist om stapsgewijs te bekijken wat al dan niet uitgevoerd kan worden. Daartoe is een ambtelijke werkgroep opgericht tussen de kabinetten en de departementen Onderwijs, Cultuur en Welzijn. De voorzitter (Liesbet Heyvaert) en de ondervoorzitter (An De Moor) maken daar deel van uit. Zij worden ook uitgenodigd deel te nemen aan strategische besprekingen van bepaalde initiatieven. Er is dus geen formele en gehonoreerde opdracht meer, maar wel de nodige afstemming. De nieuwe overwegingen van de voorzitter en de ondervoorzitter worden uiteraard ook meegenomen. De voorzitter is trouwens opgenomen als onafhankelijk bestuurder van Literatuur Vlaanderen en kan het offensief dus langs die weg verder opvolgen.

De eerste initiatieven zijn in 2022 opgestart en lopen door in 2023, zoals de leesresidenties in de arbeidsmarktgerichte opleidingen en de opleidingen met een dubbele finaliteit en de focus die wordt gelegd in de samenwerking met Iedereen Leest voor het versterken van (voor)lezen in de kleuterklas en de eerste jaren van het lager onderwijs. Verder vernoemt de minister de boekenjuf/-meester in het basisonderwijs en de poëziesternen. Ook de budgetten voor de prioritaire nascholing begrijpend lezen lopen door tot het einde van het schooljaar 2023-2024. De Taalunie plant in 2023 rondetafels met de lerarenopleiding in functie van het versterken van de leesdidactiek. Een aantal initiatieven vraagt dus eigenlijk geen extra budget maar vormt eerder een focus binnen het bestaande beleid.

De minister wil in 2023 ook budget vrijmaken voor een aantal nieuwe trajecten. Zo werkt men samen met de andere beleidsdomeinen een Vlaanderen Leest-dag uit, die op 23 april 2023 (Wereldboekendag) zal plaatsvinden en waarop men 'Vrienden voor het lezen' in de markt wil zetten. Daarnaast zet hij in op de verdere ondersteuning van de databank en website Rijke Teksten van de Taalunie, waaraan er elk kwartaal worden toegevoegd. Hij kijkt ook met de VRT of concrete realisaties kunnen worden uitgewerkt zoals een podcast, voorleesclub of Edubox. Daarnaast zal hij ook de luisterpuntbibliotheek versterken, specifiek voor de Daisy-boeken, die kinderen en jongeren met leesmoelijkheden helpen.

Er zijn uiteraard ook structurele interventies zoals bijvoorbeeld leesonderzoek en de trajecten van de prioritaire nascholing. De minister onderzoekt de mogelijkheid om werk te maken van de uitbouw van het fundament, namelijk de ontwikkeling van leesscans en leeskaders. Daarnaast meent hij dat ook Leerpunt een rol kan spelen in de ondersteuning van de klasvloer in wat werkt voor het leesonderwijs.

ELODIE is een onderdeel van het Leesoffensief, uitgevoerd binnen het ESF door Thomas More, Odisee Hogeschool en UGent. Het is de eerste stap tot de ontwikkeling van de leeskaders die in het Leesoffensief-advies als kern naar voren worden geschoven. ELODIE start concreet met voorbereidend leesonderwijs en volgt op de KOALA-resultaten in vijftig scholen.

Het traject bestaat uit een onlinebijscholing gericht op leerkrachten uit de derde kleuterklas en het eerste leerjaar en op de leerkrachten die de taalintegratietrajecten verzorgen. Er wordt ingezet op fonemisch bewustzijn, letterkennis en het verbreden en verdiepen van de woordenschat. Daarnaast is er een lerend netwerk met acht bijeenkomsten en individuele begeleiding van de school door een pedagogisch begeleider, om voor maximale impact op de klasvloer te zorgen.

2.7.2. *OD 1.2 Eindtermen scherp, duidelijk en uitdagend formuleren*

De minister benadrukt dat hij voortaan aan de slag wil met de conceptuele term minimumdoelen, al heeft hij het decreet daarvoor niet willen wijzigen, want dan was het einde zoek. Hij wil daarmee aangeven dat ze geen terminus aangeven maar dat het juist de bedoeling is om verder te gaan en te excelleren.

Hij deelt mee dat de werkzaamheden vlot verlopen. Er is al heel wat werk van de overkoepelende commissie in de richting van de ontwikkelcommissies gegaan. Om de gewenste versobering te realiseren, moet afgewogen worden en staat men voor moeilijke keuzes. Het is de bedoeling om aansluitend op dat ontwikkelproces te starten met de minimumdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs en vervolgens voor het basisonderwijs en dat volgens dezelfde systematiek.

De commissie Canon van Vlaanderen levert in april/mei 2023 zijn werk af. In 2023 wordt nog in een budget van ongeveer 100.000 euro voorzien om de canon bekend te maken bij het grote publiek, dus ook bij scholen. De canon zal ter beschikking worden gesteld aan geïnteresseerden, zowel binnen Onderwijs als Cultuur en Inburgering. Het gaat voor alle duidelijkheid om een aanbod dat niet wordt opgelegd. Er gaat geen verplichting mee gepaard, verzekert de minister. In Nederland ziet men wel dat scholen er gebruik van maken. Hij herinnert zich een percentage van 70 procent.

Wat Kunstkuur betreft, voorziet het decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs in een evaluatie van de lokale samenwerkingsinitiatieven die opgestart zijn in het schooljaar 2019-2020, in functie van eventuele bijsturing. De beleidsevaluatie van de samenwerkingsinitiatieven heeft drie onderdelen, die elk door een andere organisatie worden opgenomen. Het HIVA van de KU Leuven doet onderzoek naar de procesmatige onderdelen. De onderwijsinspectie doet onderzoek naar de inhoudelijke onderdelen. Ten slotte zorgt het Departement Onderwijs en Vorming voor de cijfermatige monitoring van de informatie en bevraagt het de betrokken collega's in het Departement Cultuur, Jeugd en Media en de relevante steunpunten. De minister verwacht dat rapport medio 2023. De huidige regelgeving voorziet in een voltooiing van de lopende samenwerkingsinitiatieven net als jaarlijkse middelen voor een nieuwe indienronde. Er is dus inderdaad geen sprake van een besparing maar van een technische beweging.

2.7.3. *OD 1.3 Kwaliteit opvolgen via gevalideerde, gestandaardiseerde en genormeerde toetsen*

Er zijn voor de implementatie van de Vlaamse toetsen twee kostenposten. Ten eerste zijn er middelen nodig voor het ontwikkelen van de toetsen en de verschillende feedbackinstrumenten en het wetenschappelijk analyseren van de resultaten. Daarvoor werd een steunpunt opgericht, dat voor de periode 2020-2025 een bedrag van 13,5 miljoen euro ontvangt of 2,7 miljoen euro per jaar.

Daarnaast wordt ook in een budget voorzien voor het bouwen en onderhouden van de IT-infrastructuur. Daarvoor is voor de periode 2020-2025 in 2,6 miljoen euro voorzien, waarvan het grootste deel gaat naar het aanpassen en hosten van het toetsenplatform waarop de leerlingen de toetsen gaan afleggen. Ook wordt een registratiemodule gebouwd en wordt voorzien in een helpdesk. De kosten voor IT bedragen dus momenteel iets meer dan 500.000 euro per jaar. Er wordt door zijn administratie daarnaast momenteel ook werk gemaakt van een dataplatform, waarop de data van de Vlaamse toetsen bewaard zullen worden. Dat dataplatform heeft echter een veel ruimere toepassing dan alleen de Vlaamse toetsen.

Voor communicatie tot slot is er een budget van 100.000 euro. Dat zal worden ingezet om scholen, schoolleiders, leraren, ouders en leerlingen correct te informeren over het nut en de concrete toepassing van de Vlaamse toetsen.

De administratie heeft een inschatting gemaakt van het budget om de Vlaamse toetsen vanaf 2024 verder uit te rollen. Die komt uit op een budget van 5 tot 6 miljoen euro per jaar, alles inbegrepen. In vergelijking met andere onderwijssystemen is dat een vrij lage kostprijs, meent de minister. Ook afgewogen tegenover de volledige onderwijsbegroting van 14 miljard euro is dat beperkt.

In mei 2023 is er een kalibratieonderzoek voor de Vlaamse toetsen Nederlands en wiskunde voor het vierde jaar lager onderwijs en het einde van de eerste graad secundair onderwijs. In mei 2024 volgt de eerste echte Vlaanderenbrede afname van de Vlaamse toetsen in alle scholen in die twee leerjaren.

De eindtermen voor de eerste graad zullen worden herwerkt na de ontwikkeling van de nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad. Die twee toetsafnames hebben dus geen impact op de herwerking van de eindtermen van de eerste graad secundair onderwijs. Omgekeerd wordt de ontwikkeling van de toetsen ook niet beïnvloed door latere aanpassingen aan de eindtermen. Alle toetsvragen zijn gebaseerd op de eindtermen die op dat moment gelden.

Het rapport van de kwaliteitsalliantie bevat concrete afspraken. De aanbieders en gebruikers van lesmateriaal, of het nu print is of digitaal, zullen blijvend samenwerken om de kwaliteit van leermiddelen te versterken. De minister zit momenteel samen met Luc De Man over het structureel maken van die werking. Doel is de educatieve middelen, waaronder schoolboeken, optimaal ten dienste te stellen van de kwaliteit van het onderwijs. De partners zullen zich buigen over een veelheid van uiteenlopende, concrete facetten, waaronder het kritisch bekijken van de invuldidactiek.

2.7.4. OD 1.4 Ondersteuning en externe kwaliteitscontrole van scholen versterken

Niet alle middelen van de pedagogische begeleidingsdiensten zijn geoormerkt. Een groot deel van de middelen die zij ontvangen onder de vorm van werkingsmiddelen en omkadering is niet gekleurd. Enkel de middelen die verbonden zijn aan de vier decretale opdrachten, namelijk de ondersteuning van beleidsprioriteiten, zijn geoormerkt. Het gaat dan om de ondersteuning van de implementatie van brede basiszorg en verhoogde zorg, datageletterdheid, effectieve didactiek en een vierde die binnenkort ingevuld wordt samen met de pedagogische begeleidingsdiensten. Met de gekleurde middelen kunnen de PBD's gericht inzetten op die doelen en daarvoor extra personeel aanwerven. Ze blijven wel autonoom in de keuze van de wijze waarop zij hun doelen realiseren, ook wat betreft de beleidsprioriteiten. Dat biedt hun nog steeds voldoende vrijheid en autonomie.

De regelgeving vraagt dat de pedagogische begeleidingsdiensten in de jaarlijkse rapporten een overzicht geven van de mate waarin de doelen, verbonden aan hun vier decretale opdrachten, in het voorbije schooljaar gerealiseerd zijn, en met welke middelen. Ze dienen per decretale opdracht bovendien informatie te verstrekken over het bereik bij de vooropgestelde doelen en de impact op de werkvloer.

Tegen eind november 2023 moeten de pedagogische begeleidingsdiensten het eerste jaarlijkse rapport indienen volgens de criteria die verankerd zijn in het Kwaliteitsdecreet en het bijbehorende besluit van de Vlaamse Regering. Dat is niet het eerste jaarlijkse rapport, want al sinds de implementatie van het decreet

betreffende de kwaliteit van onderwijs van 2009 moeten zij jaarlijks een rapport opmaken met een verslag van hun activiteiten.

Verder hebben de pedagogische begeleidingsdiensten zich geëngageerd om gedurende dit schooljaar het instrument voor het in kaart brengen van de effectiviteit van begeleidingsinterventies uit te testen in hun eigen context. Ze zullen daarover berichten in hun jaarlijkse rapport. De testfase moet meer inzicht geven in welke modules in welke context kunnen worden ingezet. Dat betekent niet noodzakelijk dat het instrument aangepast zal worden, maar de bevindingen van de pedagogische begeleidingsdiensten uit de testfase zullen wel samen met de onderzoekers bekeken worden.

Een aantal pedagogische begeleidingsdiensten heeft het plan om het instrument te digitaliseren met het oog op de testfase en integratie in hun eigen kwaliteitszorgsysteem. De wenselijkheid en haalbaarheid van een algemene digitalisering hangt niet alleen af van de resultaten van de testfase, maar ook van de mate waarin de tool in de verschillende kwaliteitszorgsystemen van de pedagogische begeleidingsdiensten geïntegreerd kan worden.

2.7.5. OD 1.5 Onderwijsmiddelen inzetten waarvoor ze bedoeld zijn

Het financieringssysteem is geactualiseerd in functie van de geleidelijke uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs. Daarbij is gekozen voor maximale continuïteit en stabiliteit. Voor het nieuwe studieaanbod zijn de coëfficiënten voor de berekening van de lerarenomkadering bepaald op basis van de concordantie met het bestaande studieaanbod. Bovendien wordt de matrix secundair onderwijs periodiek gescreend op de actualiteitswaarde en zo nodig bijgesteld. Elke wijziging aan de matrix impliceert dus ook dat de lerarenomkadering daarop moet worden afgestemd.

2.7.6. OD 1.6 Scholen als pedagogische eenheid versterken

De overdracht van scholen is een complex vraagstuk omdat zij ingrijpt op het grondwettelijke principe van de vrijheid van onderwijs. De juridische analyse hoopt de minister in de loop van 2023 te mogen ontvangen.

De transitie van de internaten komt na vele jaren eindelijk in een eindfase. In maart 2022 werd een eerste digitale infosessie over de transitie gegeven aan alle betrokken internaten. De besturen en vakbonden zijn ook met een informatieronde gestart. Door de overheid zal er in de nabije toekomst nog meer informatie gegeven worden, onder andere via een omzendbrief. Het personeel kan ook rechtstreeks vragen stellen via onderwijsinternaten@vlaanderen.be.

De minister is zich bewust van de onrust, onder meer vanwege de statuten. In Welzijn kent met de vaste benoeming niet. Die discussie is men nog aan het voeren. Met het decreet over de onderwijsinternaten streeft men ernaar om hen een evenwaardige rol toe te kennen binnen het onderwijslandschap, verzekert de minister. Zij worden aangemoedigd om hun beleidsvoerend vermogen te versterken en te streven naar grotere organisatievormen. Dat neemt niet weg dat zij hun bestuurlijke autonomie blijven behouden en als dusdanig vestigingsplaatsen kunnen behouden of oprichten.

Het decreet verandert evenmin iets aan de mogelijkheid tot samenwerking tussen scholen en onderwijsinternaten. Ook de huidige werking binnen de scholengemeenschap kan worden voortgezet. De minister benadrukt nogmaals dat ze hun bestuurlijke autonomie behouden en dus hun vestigingen kunnen bestendigen.

De toename met 226.000 euro is het gevolg van een coronamaatregel waarin voor de internaten het hoogste aantal internen van twee telmomenten in rekening werd gebracht. In coronatijden was er in sommige internaten een daling van het internenaantal, wat ertoe geleid zou hebben dat de financiering afnam. Vanaf de telling van februari 2023 kan men er echter van uitgaan dat het aantal inschrijvingen genormaliseerd is, althans zo hoopt de minister.

2.7.7. *OD 1.7 De kwaliteit van het basisonderwijs versterken*

Wat de kinderbegeleiders betreft, legt de minister uit dat het initiatief voor de opmaak van de beroepskwalificaties bij de vertegenwoordigers van de arbeidsmarkt ligt. Er is tot op vandaag nog geen nieuwe beroepskwalificatie ingediend. Als dat gebeurt, moet de indiener zich afvragen of er echt nood is aan een nieuwe. Zo ja, dan moet er op zijn minst een duidelijk verschil zijn met de twee bestaande beroepskwalificaties (kinderbegeleider – niveau 4 in de Vlaamse kwalificatiestructuur). Er zal ook nagedacht moeten worden over de vraag of de bestaande opleidingen niet al voor voldoende kwalificaties zorgen. De hogeronderwijsinstellingen kunnen er ook voor kiezen om binnen hun bestaande opleidingsaanbod te schuiven. De minister wil in elk geval een wildgroei aan beroepskwalificaties vermijden. Hoe dan ook moet na indiening een commissie zich uitspreken over de kwaliteit ervan.

Wat betreft de loonbarena's zal onder andere het agentschap Opgroeien keuzes moeten maken. Kwalificaties zijn een verantwoordelijkheid van het onderwijs en beschrijven de competenties die een kinderbegeleider moet hebben om aan de slag te kunnen gaan op de arbeidsmarkt. In een kwalificatie wordt geen uitspraak gedaan over verloning, die een verantwoordelijkheid is van de werkgevers.

Effectieve deelname aan kleuteronderwijs heeft een positief effect op de verdere schoolloopbaan. Zijn administratie zette de ondersteuning van de lokale besturen om de kleuterparticipatie te verhogen dan ook verder. AGODI bezorgt hem op regelmatige basis kwaliteitsvolle data over kleuteraanwezigheden. Die participatie blijkt overigens goed mee te vallen: zij bedraagt ongeveer 96 procent.

De administratie volgt ook de niet-ingeschreven kleuters op. Daarbij dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de niet-leerplichtige kleuters en de leerplichtige kleuters. Op basis van een koppeling van data uit het rijksregister maakt AGODI jaarlijks een lijst op van drie- en vierjarige kleuters die gedomicilieerd zijn in het Vlaamse Gewest en die niet worden teruggevonden in het Nederlandstalig of Franstalig onderwijs. De lijst van driejarige niet-ingeschreven kleuters wordt bezorgd aan Kind & Gezin. De medewerkers daarvan nemen in heel Vlaanderen contact op met die gezinnen, registreren de resultaten van hun acties en koppelen die terug naar AGODI. De niet-ingeschreven vierjarigen binnen een LOP-gebied worden via de LOP-deskundigen aan partners met beroepsgeheim bezorgd om met die gezinnen contact op te nemen.

Vijfjarige kleuters zijn sinds het schooljaar 2020-2021 leerplichtig. Niet-ingeschreven vijfjarige kleuters worden door AGODI opgevolgd in het kader van de leerplichtcontrole.

Over de Nederlands-Vlaamse gebarentaal werkt de minister een decretaal kader uit. Het is zijn doel om ervoor te zorgen dat scholen vanaf het schooljaar 2024-2025 een opleidingsaanbod Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kunnen hebben. Voor de uitwerking wordt nauw samengewerkt met de doelgroep door middel van een klankbordgroep. Voor de ambitie om te starten met pilotscholen is ondanks een oproep echter nog geen partner gevonden.

2.7.8. *OD 1.8 De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken*

Het volgende punt is de screening van de modernisering van het secundair onderwijs. Doel is alleszins om studierichtingen te screenen op hun relevantie en actualiteitswaarde met het oog op eventuele bijsturing van het aanbod. In de screening worden ook leerloopbanen doorheen het basis-, secundair en hoger onderwijs blootgelegd. De screening gebeurt op grond van verschillende indicatoren, zoals de doorstroom naar andere studierichtingen en onderwijsniveaus en de doorstroom naar de arbeidsmarkt. Momenteel wordt gewerkt aan een screeningsinstrument voor langetermijnmonitoring. Er wordt in een externe rapportering voorzien na de eerste cyclus van de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs.

Elke leerling krijgt vanaf het schooljaar 2025-2026 op het einde van het zesde leerjaar een diploma van het secundair onderwijs. In het aso, tso en kso gaat het om een diploma van het secundair onderwijs – onderwijskwalificatie niveau 4, waarmee een leerling vervolgens rechtstreeks kan doorstromen naar het hoger onderwijs. In het bso behaalt een leerling op het einde van het zesde leerjaar een diploma secundair onderwijs – onderwijskwalificatie niveau 3. Daarmee kan een leerling instromen op de arbeidsmarkt, starten in een graduaatsopleiding of een extra zevende jaar volgen. Een leerling kan met een diploma secundair onderwijs OK3 niet rechtstreeks instromen in een bacheloropleiding.

De zevende leerjaren krijgen een duidelijke finaliteit. Er zullen twee types zijn. Leerlingen kunnen een zevende jaar volgen dat voorbereidt op het hoger onderwijs, dan wel een dat voorbereidt op de arbeidsmarkt. In het eerste geval behaalt een leerling een diploma secundair onderwijs OK4, dat toegang verleent tot een graduaats- of bacheloropleiding. Het jaar zal dan ook vooral focussen op algemene vorming. In het tweede geval kunnen leerlingen kiezen om daarin in te stappen om hun beroepsspecifieke competenties nog te versterken. Dat geldt niet enkel voor bso-leerlingen, maar ook voor aso-, tso- en kso-leerlingen. Voor elk wat wils, vat de minister samen, zowel voor bso-leerlingen die toch hun diploma secundair onderwijs OK4 willen behalen met het oog op instroom in het hoger onderwijs, als voor leerlingen die hun beroepsspecifieke competenties nog willen versterken.

In het kader van onderwijsloopbaanbegeleiding en studieoriëntering zal het belangrijk zijn om leerlingen en ouders goed te informeren over de keuzemogelijkheid over zevende leerjaren. Daarom zal tijdig over de modernisering van de zevende leerjaren en de nieuwe diploma's secundair onderwijs gecommuniceerd worden, zowel naar het onderwijs als de arbeidsmarkt.

Wat studiekeuzebegeleiding betreft, worden in 2023 de bestaande initiatieven verder uitgerold en wordt de nieuwe regelgeving geïmplementeerd. Columbus wordt verder ingezet in de derde graad van het secundair onderwijs. De graduaatsopleidingen worden mee geïntegreerd om de doorstroomprofielen van de leerlingen te bepalen. Ook het dashboard voor leerkrachten wordt verbeterd zodat ze makkelijker hun leerlingen kunnen opvolgen.

Om de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs te versterken, wordt er verder ingezet op starttoetsen waaraan de student moet deelnemen om zich te kunnen inschrijven in bepaalde bacheloropleidingen. Vanaf academiejaar 2023-2024 wordt de lijst van opleidingen waarvoor deelname aan de starttoets verplicht is, uitgebreid met de bacheloropleiding in de Biomedische Wetenschappen en wordt aan al de starttoetsen verplichte remediëring gekoppeld.

De minister wil duidelijk zijn: duaal leren is geïmplementeerd zodat er ook kan geleerd worden op de werkplek. Het is logisch dat leren op de werkplek een significant deel uitmaakt van de opleidingstijd. De ondergrens van veertien uur is een

van de elementen waarmee men dat belang wil benadrukken. Die veertien uur is een gemiddelde op jaarbasis en kan dus variëren. Het kan zijn dat een leerling eerst een tijd voltijds naar school gaat, en daarna een tijd voltijds op de werkplek is. Soepelheid is absoluut mogelijk, verzekert hij.

Daarnaast is het ook van belang dat er momenteel al in een uitzonderingsprocedure is voorzien. Als er in de ontwikkelcommissie van een duale opleiding consensus is dat de veertien uur niet haalbaar is, kan ervan afgeweken worden. Er is vandaag maar één opleiding die afwijkt van die ondergrens. Voor al de andere opleidingen vond de ontwikkelcommissie een consensus die vertrekt van meer dan veertien uur op de werkplek. Zij kan dat desgewenst of desgevraagd op elk moment bijsturen, vult de minister nog aan.

Bij de aanvang van duaal leren was al duidelijk dat op termijn het bestaande stelsel van leren en werken zou uitfaseren. Toen was er echter nog geen concrete kalender. De afgelopen jaren is die kalender stelselmatig aangevuld en vorig jaar werd nog een decreet aangenomen waarin verschillende maatregelen werden genomen om de uitfasering effectief te beginnen (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1249/1). Het is nu in eerste instantie van belang om de transitie af te ronden en alle actoren de tijd te geven om in het nieuwe kader hun plek te vinden. Het is volgens de minister normaal dat scholen de tijd krijgen om met die vernieuwing aan de slag te gaan.

Het beleid heeft ook oog voor een kwaliteitsvolle groei van duaal leren en voorziet in een sterk aanbod in het niet-duale bso voor leerlingen die niet toe zijn aan duaal leren. De minister wil dat aanbod behouden.

Wat duaal leren in het hoger onderwijs betreft, zijn in april 2021 vijftien projecten gestart. Die proeftuinen worden uitgevoerd in het lopende en het volgende schooljaar in het kader van het Europees Sociaal Fonds. Daarnaast vermeldt de minister de goedkeuring van het gezamenlijke project van het Departement Onderwijs en Vorming en het Departement Werk en Sociale Economie, namelijk het 'Lerend netwerk duaal leren in hoger onderwijs en volwassenenonderwijs bis', met als doelen kennisdeling tussen alle betrokken actoren te bevorderen met het oog op de disseminatie en verwezenlijking van de projectdoelstellingen en verder aanbevelingen te formuleren naar het beleid, de onderwijsinstellingen en het werkveld. De projecten bouwen verder op de opgedane kennis en ervaringen van de projecten uit de eerste ESF-oproep over duaal leren in het hoger onderwijs.

Wat de vraag over de vrijstelling voor levensbeschouwing betreft, zal het antwoord geen verrassing zijn dat die passage ook al was overeengekomen in het regeerakkoord. De minister zal de dialoog opstarten in 2023. Het lijkt hem logisch dat de onderwijsverstrekkers en in het bijzonder die van het officieel onderwijs de eerste gesprekspartner zijn. De ruimte moet worden gelaten om via de vrijstelling als ouder een eigen invulling te geven aan de uren levensbeschouwing.

2.7.9. *OD 1.9 Het levenslang en levensbreed leren versterken*

Wat levenslang leren betreft, werd het actieplan 'Koers Zetten naar een Lerend Vlaanderen' in 2021 opgeleverd door het Partnerschap Levenslang Leren. Het bevat verschillende acties die in het kader van Edusprong, Digisprong en Voorsprongfonds zijn geïnitieerd. Het volledige actieplan is te vinden op de website met publicaties van de Vlaamse overheid.

Daarop gaat de minister in op de vragen over het dko. In de loop van de eerste jaarhelft van 2023 worden de resultaten van de onderzoeken opgeleverd en worden de ontwikkelde materialen beschikbaar gesteld, onder meer via KlasCement. Van beide onderzoeken verwacht men onderbouwde kaders die leraren en directies

in het dko kunnen gebruiken om hun praktijken in de klas en de academie vorm te geven. De minister verwacht concrete materialen waarmee de academies aan de slag kunnen gaan.

Cijfers over wie afstudeert in het dko worden inderdaad niet bijgehouden en zijn niet simpelweg af te leiden uit het aantal ingeschreven leerlingen. De praktijkgerichte onderzoeken over evaluatie en kwaliteitsontwikkeling hebben dat niet als doel. De beleidsevaluatie van het dko gaat daar wel op in. De resultaten daarvan zullen in 2024 bekend zijn.

Wat Vocvo betreft, wijst de minister erop dat het penitentiaire landschap onderhevig is aan federale regeringsbeslissingen. Nieuwe gevangenissen worden geopend, wat budgettaire repercussies heeft voor het Vlaamse niveau en dat niet alleen in Onderwijs. Met Edusprongmiddelen is voorzien in een tijdelijke onderwijs-coördinator voor de nieuwe gevangenis van Haren. Dat is opgestart in september 2022. Daarvoor hebben de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie in Brussel de handen in elkaar geslagen.

2.7.10. OD 1.10 Een sterke en moderne dienstverlening aan onderwijsinstellingen en lerenden realiseren

Als repliek op de opmerking over de doorlooptijd, merkt de minister op dat de vergelijking tussen NARIC-Vlaanderen en Nederland (NUFFIC) niet volledig opgaat. Het eindproduct verschilt immers grondig. NUFFIC voorziet in een aanzienlijk minder complexe diplomawaardering en geeft een niet-bindend advies over de vermoedelijke inschaling van een buitenlands diploma. NARIC-Vlaanderen levert een veel complexere erkenning af in de vorm van een ministerieel besluit dat dezelfde waarde heeft als een diploma. Daarvoor moet ook de authenticiteit van het diploma worden onderzocht, de volledige inhoud van de opleiding en eventueel bijkomende werkervaring. Dat resulteert in een Vlaamse beslissing die veel meer juridische zekerheid biedt aan de aanvragers.

Zijn administratie zet met de middelen van Digisprong in op de digitalisering van de aanvraagprocedure en de verbetering van de behandelingsprocessen, wat ervoor moet zorgen dat beter geselecteerd kan worden voor wie een gelijkwaardigheidserkenning effectief moet gebeuren en dat de aanvaarde dossiers vollediger worden ingediend, wat ten goede komt aan de doorlooptijd. Nu al is NARIC versterkt en zijn enkele procedures versoepeld.

2.7.11. OD 1.11 Proactief mee vorm geven aan Europees en internationaal beleid

De nieuwe internationaliseringsstrategie is de opvolger van 'Brains on the move', dat dateert van 2013. Dat was een actieplan met doelstellingen tegen 2020. Dat actieplan was wel beperkt tot studentenmobiliteit. Ondertussen is er veel veranderd. Met de nieuwe strategie wil de minister samen met de hogeronderwijsinstellingen verder gaan en samen een nieuwe impuls geven voor het internationaliseringsbeleid van het hoger onderwijs. Het doel is om Vlaanderen sterker op de kaart te zetten.

2.7.12. OD 1.12 Kwaliteitsvol en breed over beleid communiceren

De totale kostprijs van de Ronde van Vlaanderen bedraagt 31.953,04 euro. De belangrijkste kostenpost daarin is de huur van zalen. Daarmee werden bereikt: 2536 directeuren, van wie 1808 uit het basisonderwijs en 728 uit het secundair onderwijs. Uit een bevraging bleekt dat 79 procent van de respondenten tevreden tot erg tevreden was over de presentaties die gegeven werden. Voor 88,6 procent van de respondenten voldeed de Ronde van Vlaanderen aan de verwachting.

2.7.13. *OD 1.13 Door in te zetten op kwalitatieve digitalisering en ICT het Vlaamse onderwijs moderniseren*

De ondersteuning van scholen op het vlak van afstandsonderwijs verloopt vooral via het kenniscentrum Digisprong. Het kenniscentrum ontwikkelde ondersteuningsmaterialen die scholen een houvast bieden om een beleid over blended of hybride onderwijs te ontwikkelen. Zo kunnen scholen een houvast vinden in een concrete wegwijzer, die deel uitmaakt van de ICT-beleidsplanner. Die wegwijzer werd gebaseerd op twee recente onderzoeken over blended onderwijs in het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs. Daarnaast voorziet het Kenniscentrum ook in een stappenplan over de organisatie van afstandsonderwijs en evaluatie op afstand.

Wat de middelen voor Digisprong betreft, laat de minister dit jaar 5 miljoen euro als onderdeel van de 10 procent aan recurrente middelen uit het deel digitalisering van de relancemiddelen toevoegen aan de Digisprongprovisie, om later op basis van de noden, en na de uitrol van de immense investering van bijna een half miljard euro, de digitalisering verder te onderhouden en ondersteunen. Het gaat om een geruiterde provisie, waarop in 2021 al 33 miljoen euro voorzien werd, in 2022 en 2023 telkens 5 miljoen euro en vanaf 2024 jaarlijks 33 miljoen euro. In 2026 geeft dat al een mooie spaarpot van meer dan 140 miljoen euro.

2.8. Overkoepelende strategische doelstelling 2: Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren voor en houden in het onderwijs

2.8.1. *OD 2.1 Het lerarentekort aanpakken door de aantrekkelijkheid en status van het lerarenberoep te verhogen*

De monitoring van het lerarentekort gebeurt door VDAB, schetst de minister. Scholen worden aangemoedigd om hun tekort aan de dienst mede te delen. Het lijkt de minister dan ook een goed instrument om de evolutie van het tekort op te volgen. Daarnaast levert de personeelsdatabank van AGODI nuttige beleidsinformatie, zoals het aantal betaalde personeelsleden, het aantal afwezigheden en de niet-ingevulde vervangingen. Het aantal personeelsleden was nooit hoger dan vandaag, merkt hij op. Op dit moment betaalt AGODI 202.000 werknemers in het onderwijs.

Gepensioneerde leraren behoren tot de federale bevoegdheid. Het wetsontwerp dat is aangenomen in oktober, voorziet in artikel 17 en 18 in een tijdelijke neutralisatie op het vlak van de cumulatie van een pensioen met beroepsinkomsten uit een activiteit aangevat of uitgebreid in de zorgsector of in het kleuter-, lager of secundair onderwijs, in een tijdelijke vrijstelling voor die inkomsten voor de inkomensgarantie voor ouderen en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Die maatregelen gelden voor de periode van 1 juli 2022 tot en met 31 december 2022. Zij betekenen concreet dat bijverdienden in het onderwijs voor gepensioneerden die nog geen 65 jaar oud zijn of nog geen volledige loopbaan hebben, geen invloed heeft op het pensioenbedrag. Verder roept de minister in herinnering dat de voordelen van flexi-jobs, waarnaar gevraagd werd, zich situeren op het vlak van sociale bijdragen en belastingen. Bovendien maken zij Vlaanderen minder afhankelijk van tijdelijke verlengingen, voor gepensioneerden en anderen.

De samenstelling van de Commissie van Wijzen is aan de gang. De timing is gericht op eind volgend jaar, want de betrokkenen moet de nodige tijd worden gegeven, maar hopelijk wordt er vroeger opgeleverd.

Vervolgens beantwoordt de minister de vragen over het loopbaanpact. Met betrekking tot de versoepeling van de LIO-baan is het zijn bedoeling om aan de commissie een ontwerp van decreet voor te leggen in het kader van de herwaardering van

het lerarenambt. Doelen zijn zowel een grotere aantrekkelijkheid van de zijinstroom als een beter retentiebeleid.

Bij de projecten over duaal lesgeven wijst de minister erop dat ze samenvielen met de coronaperiode, die heeft geleid tot een vertraagde uitrol. Er was immers weinig ruimte om daadwerkelijk fysiek onderwijs te organiseren en duale lesgevers in te schakelen. Om het project te kunnen beoordelen op zijn ware merites, werd ervoor gekozen om het te verlengen tot 31 augustus 2023. Daardoor kunnen de facto gedurende twee schooljaren duale lesgevers aan de slag gaan en is een evaluatie ten gronde mogelijk in overeenstemming met het decreet betreffende tijdelijke projecten, met een expertenpanel in het voorjaar van 2023. Het expertenpanel bestaat uit vertegenwoordigers van zijn kabinet en dat van de minister van Werk, de sociale partners, de administratie, de onderwijsinspectie en twee wetenschappelijke experts. Op grond daarvan wordt een eventuele decretale verankering bekeken, dan wel een andere weg. Bij dat laatste herinnert hij eraan dat toen nog geen sprake was van de omzetting van de uren-leraar in punten waarmee men andere profielen kon aanwerven.

Wat de re-integratie van langdurig zieken betreft, keurde de ministerraad inmiddels de regeling goed dat men voortaan kan lesgeven vanaf 20 procent. Het speciale doktersbriefje voor leerkrachten wordt afgeschaft.

Voor de campagne 'Lesgeven is alles geven' is in een jaarlijks budget van 500.000 euro voorzien tijdens de jaren 2021, 2022 en 2023. Het budget werd in 2021 en 2022 volledig besteed. Tijdens fase 1 van de campagne werd er vooral gefocust op het imago van het lerarenberoep, tijdens fase 2 'engageren' kregen leraren, leerlingen en ouders de kans positieve verhalen te vertellen over het lerarenberoep. Die fases zijn afgerond. Tijdens fase 3 van de campagne, die loopt tot 2023, is het de bedoeling om potentiële leraren – jongeren en zijinstromers – aan te moedigen om effectief de stap te zetten. Daarvan zal men nog horen via radio en tv, kondigt de minister aan. Fase 1 en 2 van de campagne werden positief geëvalueerd, zowel qua bereik van betaalde media als qua bezoekerscijfers van de nieuwe website www.lesgeven.vlaanderen.

De doelstelling van de versnelling in de vaste benoeming was om tijdelijke personeelsleden sneller zekerheid te bieden op een vaste job en een stabiel loon. De nieuwe regels golden voor het eerst voor de vaste benoemingen op 1 januari 2022. Op grond daarvan kan de minister nog geen analyse maken.

Over de terbeschikkingstelling geeft de Vlaamse reffectatiecommissie jaarlijks in een rapport de resultaten met de nodige aanbevelingen. Op basis van dat rapport kan worden ingegrepen indien nodig, maar momenteel ziet de minister daartoe geen nood. De reffectatiecommissie werd versterkt in haar mogelijkheden, om zoveel mogelijk beschikbare leerkrachten voor klassen te krijgen, ook in de toekomst.

Wat preventie betreft, werd in cao XII bepaald dat schoolbesturen vanaf dit schooljaar een mandaat kunnen toekennen aan de preventieadviseur. Dat is een eerste stap in de opwaardering van de preventieadviseur. De minister bekijkt nu met de sociale partners de verdere mogelijke stappen ter zake.

2.8.2. OD 2.2 Nascholing en professionalisering van leraren en directies dichter bij de onderwijspraktijk brengen

Wat hoogbegaafdheid betreft, is het expertisecentrum Talent niet meegenomen in de pilootprojecten van de lerarenopleiding. In het derde werkjaar spitsen de opdrachten van het expertisecentrum zich toe op ondersteunen en coachen van de scholen en van het evidencebased werken, het samen met de scholen ontwikkelen

van materialen, het ondersteunen van disseminatietrajecten en lerende netwerken die de ankerscholen opzetten, het uitwerken van een professionaliseringsaanbod voor onderwijspartners en de verkenning van de situatie van uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen.

In het kader van het project voorbeeldscholen wordt een subsidie toegekend voor de periode vanaf 1 november 2022 tot 31 oktober 2023. Er wordt bekeken hoe men een meer structurele inbedding kan geven aan het beleid over cognitief sterk functionerende leerlingen en de plaats daarin van een expertisecentrum.

De examencommissie vraagt aan de kandidaten van de examencommissie niet of ze hoogbegaafd zijn. Daarover kan de minister dan ook geen data leveren.

Wat het buitengewoon onderwijs betreft, denkt de minister dat de huidige banaba's volstaan. De pedagogische begeleidingsdiensten hebben zelf een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend voor een project over het stellen van hoge doelen in het buitengewoon onderwijs. Met goede praktijken willen ze de bestaande expertise in het onderwijsveld verder ontwikkelen en verspreiden. In dat project krijgen zowel de pedagogische begeleidingsdiensten als veertien geselecteerde scholen buitengewoon onderwijs een subsidie en het is dus netoverschrijdend.

Een netoverschrijdende begeleidingsgroep staat in voor afstemming tussen de verschillende projecten en het ontwikkelen en uitwisselen van kennis en expertise. De grondslag is evidence-informed werken. Er is voorlopig geen relatie met het Leerpunt, dat immers nog in de steigers staat.

2.8.3. *OD 2.2 De planlast voor leraren en directies tegengaan*

De onderwijsinspectie legt op dit moment de laatste hand aan een planlastcalculator, een zelfevaluatie-instrument waarmee scholen de planlast zelf in kaart kunnen brengen. Die calculator is gebaseerd op het onderwijskwaliteitskader. Zo kunnen scholen in het feedbackrapport, dat ze ontvangen nadat ze de planlastcalculator hebben ingevuld, terugvinden voor welke domeinen of rubrieken de meeste planlast wordt ervaren en kijken of die eerder betrekking heeft op het leerproces dan wel op het organisatiebeleid.

2.9. Overkoepelende strategische doelstelling 3: Juiste begeleiding op de juiste plaats voor lerenden realiseren

2.9.1. *OD 3.1 Een pragmatisch en realistisch begeleidingsdecreet invoeren*

De ontwikkeling van het referentiekader voor de inspectie zit momenteel in de laatste fase. Net zoals de bestaande referentiekaders zet het gemeenschappelijke verwachtingen uit, ditmaal voor kwaliteitsvolle leersteun. Het perspectief van het referentiekader is dat van het leersteuncentrum. Na de beschrijving van enkele kenmerken waarmee het centrum best rekening houdt bij het vormgeven van de leersteun, volgen de kwaliteitsverwachtingen, verdeeld over een aantal rubrieken. Het ontwerp van decreet is het kader waarbinnen de onderwijsinspectie samen met de partners werkt. De minister heeft gevraagd om het referentiekader in het voorjaar van 2023 op te leveren, zodat de leersteuncentra de verwachtingen kennen voorafgaand aan de opstart van het model in september 2023.

De versterking van de brede basiszorg en de verhoogde zorg zal zich toespitsen op het gewoon basisonderwijs en het gewoon secundair onderwijs. De versterking van het buitengewoon onderwijs in het kader van het ontwerp van decreet leersteun heeft betrekking op het versterken van de kwaliteit van het buitengewoon onderwijs en de samenwerking tussen scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs, zodat ze samen verantwoordelijkheid opnemen in functie van de begeleiding van

individuele leerlingen. Verschillende maatregelen in het ontwerp van decreet spelen daarop in, zoals het werken met een IAC-verslag in beide contexten, het verruimen van de mogelijkheden tot deeltijdse lesbijwoning, de mogelijkheid tot oprichting van een vestigingsplaats buitengewoon basisonderwijs op de campus van een school voor gewoon basisonderwijs in een gemeente die niet dezelfde of een aangrenzende gemeente is als de gemeente waar de school voor buitengewoon onderwijs is gevestigd en de opdracht voor scholen voor buitengewoon onderwijs om meer in te zetten op de terugkeer of overstap van leerlingen naar het gewoon onderwijs.

Het ontwerp van decreet over leersteun bepaalt dat de commissie moet bestaan uit experts, academici, onderwijsprofessionals en ervaringsdeskundigen. De concretisering van de samenstelling en de opdracht zal gebeuren bij besluit van de Vlaamse Regering. Wat het beleid ten aanzien van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften betreft, vertrekt het beleid van het principe 'gewoon onderwijs als het kan, buitengewoon onderwijs als het nodig is'. Daarmee wil men een realistische en pragmatische invulling geven aan inclusie in onderwijs.

De commissie heeft als opdrachten na te gaan op welke wijze in het Vlaamse onderwijs een gefaseerde evolutie naar een inclusief onderwijssysteem kan worden voortgezet, een strategie te ontwikkelen over hoe dat beleidsmatig aangepakt kan worden en te bekijken wat de rol van het buitengewoon onderwijs kan zijn in de gefaseerde evolutie naar een inclusief onderwijssysteem. De timing loopt van 1 september 2023 tot 30 juni 2024.

Wat leerlingenvervoer betreft, heeft de minister van Mobiliteit in juli 2022 een nota op tafel gelegd met een nieuw concept voor de woon-schoolverplaatsingen van leerlingen in het buitengewoon onderwijs. Deze nota is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De eerste stap die in de conceptnota wordt vermeld, is dat minister Lydia Peeters een initiatief zal nemen voor de implementatie. Voor verdere vragen verwijst de minister dan ook naar haar door. Bij de detailvragen over het pilootproject 'leerlingenvervoer', merkt hij op dat het niet zo eenvoudig is om een eenduidige vergelijking te maken tussen busrittijden voor en na de pilootprojecten, onder meer vanwege de impact van de coronacrisis. De evaluatie is door Deloitte uitgevoerd en inmiddels vrijgegeven.

Samengevat komt de evaluatie van Deloitte erop neer dat de andere vervoersmodi waarmee geëxperimenteerd werd binnen de pilootprojecten, in combinatie met centrale opstapplaatsen, goede afspraken en de uitbreiding van de kinderopvang, leiden tot kortere reistijden en meer comfort voor een grote groep leerlingen. De voormalige pilootregio's (Midwest, Leuven en Antwerpen) zitten momenteel in een overgangsregeling, wat wil zeggen dat zij hun nieuwe praktijken mogen voortzetten voor maximaal vier schooljaren.

De busbegeleiders worden aangeworven, tewerkgesteld en verloond door de beherende scholen. Scholen kunnen daarvoor tot uiterlijk 31 december 2022 een subsidieaanvraag indienen. Pas in het voorjaar van 2023 zal duidelijk worden hoeveel de kost van de zonale busbegeleiding bedraagt tijdens schooljaar 2022-2023 en hoe zich dat verhoudt tot voorgaande jaren.

2.9.2. *OD 3.2 Effectieve en efficiënte leerlingenbegeleiding realiseren*

Over het actieplan 'Samen tegen schooluitval' wordt momenteel overleg gepleegd met de betrokken partners en beleidsdomeinen, geeft de minister mee. Een concrete datum van de lancering kan hij nog niet geven. Het actieplan moet worden gekaderd in een bredere beleidscontext die kwaliteitsvol onderwijs voor alle leerlingen wil realiseren en het aantal behaalde kwalificaties maximaliseren. Daarbij wordt aandacht besteed aan een degelijke begeleiding van alle leerlingen, dus ook

van hoogbegaafden. De beschikbare cijfers geven een overzicht van de vroegtijdige schoolverlaters, opgedeeld volgens achtergrondkenmerken, maar specifieke redenen worden niet bevraagd.

2.9.3. OD 3.3 We streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving

Het 'beschermend kader voor studenten' gaat concreet over de vertrouwenspersonen tot wie studenten zich kunnen wenden om grensoverschrijdend gedrag aan te kaarten, een gelijkaardig beschermend statuut als dat van het personeel op grond van de federale Welzijnswet. De minister wil dat bewerkstelligen door de bescherming te verankeren in de Codex Hoger Onderwijs. Daarvoor moet wel de procedure gevolgd worden, wat de afronding doorschuift naar de zomer van volgend jaar.

2.10. Overkoepelende strategische doelstelling 4: Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur

2.10.1. OD 4.1 Investeren in uitbreidingen om de capaciteitstekorten aan te pakken

De minister geeft een overzicht van alle cijfers in de begroting over scholenbouw.

	2019	2020	2021	2022	2023
FB0-1FBD2AC-PR_provisieel krediet – luchtkwaliteitsfonds					10.000
FB0-1FGD5BA-IS_interne stromen – Investerings in infrastructuur onderwijs	49.960	92.023	68.224	90.724	100.406
FC0-1FGD2BX-IS_interne stromen – GO! – infrastructuur	229	229	229	229	229
FC0-1FGD5BX-IS_interne stromen – GO! – infrastructuur	43.892	42.999	52.828	55.843	62.629
FC0-1FGD5BX-WT_werking en toelagen – GO! – infrastructuur	12.462	12.497	12.574	12.574	12.676
FC0-1FGD2BY-IS_interne stromen – AGION – infrastructuur	89.548	91.124	104.164	107.979	118.029
FC0-1FGD5BY-IS_interne stromen – AGION – infrastructuur	193.805	175.836	189.459	190.129	298.191
	389.896	414.708	427.478	457.478	602.160

2.10.2. OD 4.2 Inschrijvingsrecht herzien om maximale keuzevrijheid te garanderen

Het aanmeldingssysteem zal beschikbaar zijn in januari 2023. Het systeem zal toelaten om de 20 procent voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen toe te passen, al dan niet in combinatie met de voorrang van 70 en 65 procent. Zijn administratie heeft de voorbije maanden in allerhande opleidingen voorzien voor initiatiefnemers van een aanmeldingsprocedure. Ook in het voorjaar zal zijn

administratie in een gelijkaardig aanbod voorzien, aangevuld met een handleiding voor gebruikers van het aanmeldingssysteem.

De minister benadrukt dat het aanmeldingssysteem er enkel is voor het gewoon onderwijs. Dat betekent dat er in elk geval nog subsidies nodig zijn ter ondersteuning van initiatiefnemers in het buitengewoon onderwijs. Verder werd er bewust voor gekozen om de scholen van het buitengewoon onderwijs niet te belasten met de uitrol van een nieuw inschrijvingsrecht. De huidige regelgeving over inschrijvingsrecht is verlengd voor het buitengewoon onderwijs voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2023-2024 en 2024-2025.

2.10.3. OD 4.3 Investeren in de vervanging van de bestaande schoolinfrastructuur en didactische uitrusting om onderwijskwaliteit te versterken

Wat de RTC's betreft, zal de inbreng van de Vlaamse stuurgroep RTC van cruciaal belang zijn. Weldra zal dat orgaan zijn werkzaamheden opnemen en adviezen formuleren. Dat zal een eerste weerslag hebben op het gezamenlijke actieplan voor het schooljaar 2023-2024, maar het zal wellicht nog meer tijd vragen vooraleer de wisselwerking tussen de Vlaamse Stuurgroep RTC en de regionale RTC-werking volledig op kruissnelheid zal zijn.

2.10.4. OD 4.4 Evoluëren naar multifunctionele infrastructuur

Wat de leningsmachtiging voor het GO! Betreft, is de minister samen met de minister van Financiën en Begroting op zoek naar creatieve sporen zonder ESR-impact.

De openstelling van schoolgebouwen buiten de schooluren wil de minister structureel verankeren, met daarin de mogelijkheid voor scholen om uit te leggen waarom ze daaraan niet meedoen. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan het Masterplan Scholenbouw 2.0, dat hij realistisch acht. In veel scholen is de openstelling al een feit, in andere is er een drempel.

2.10.5. OD 4.5 Alternatieve financiering van schoolinfrastructuur onderzoeken

De minister wijst op de mogelijkheid voor particulieren om te investeren in het DBFM-programma Scholen van Vlaanderen, omdat het bij uitstek maatschappelijk relevant is. Na inperking van het basisrisico kan een deel van de financiering worden opengesteld voor particulieren, met een zo laag mogelijk gehouden risico. Aan die regeling wordt nog gewerkt.

2.10.6. OD 4.6 Infrastructuur met aandacht voor klimaat en duurzaamheid bouw

Vanuit puur financieel oogpunt is het inderdaad aangewezen dat de mogelijkheden van de renteloze leningen volop worden benut door de scholen. De minister wil hen dan ook blijven informeren en sensibiliseren over de laagdrempelige en financieel interessante weg van de renteloze leningen. Daarbij zijn alle initiatieven die een duidelijke toegevoegde waarde kunnen hebben voor duurzaamheid en energie-efficiëntie het verkennen waard. Zo kan men ook zien wanneer en hoe een ESCO een rol kan spelen voor schoolinfrastructuur en wat de eventuele aandachtspunten zijn.

Vervolgens legt de minister uit dat het luchtbeleidsplan niets te maken heeft met de luchtkwaliteit in schoolgebouwen. Het wordt immers getrokken door het beleidsdomein Omgeving. De aandacht voor ventilatie en verluchting blijft wel in 2023 met extra middelen ondersteund worden. De minister is bereid extra middelen in te zetten, maar wacht nog op het rapport. De onderzoeksresultaten van het

VITO-onderzoek worden eerstdaags voorgelegd aan de stuurgroep en aan de werkgroep 'Ventilatie in onderwijs'. Op grond daarvan worden de richtlijnen op de wegpagina geactualiseerd.

2.11. Overkoepelende strategische doelstelling 5: Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen

2.11.1. *OD 5.1 Kwaliteitszorg en transparante communicatie in het hoger onderwijs versterken*

Wat de evaluatiecyclus in het hoger onderwijs betreft, zijn er enerzijds instellingsreviews, waar de lerarenopleiding een onderdeel van kan zijn, en waar wordt bekeken of de kwaliteitsborging voldoende matuur is om garanties te bieden voor alle opleidingen. Daarnaast doorlopen de educatieve graduaat en de educatieve masters nog een apart visitatietraject, dat opstart in 2023.

2.11.2. *OD 5.2 Het belang van het Nederlands in het hoger onderwijs waarborgen*

Al van in het begin van deze regeerperiode zit de minister samen met de instellingen om te wijzen op het belang van kwaliteit en het belang van taal, ook in het hoger onderwijs. Het bewaken van de kwaliteit is immers een zorg die hij met de instellingen deelt. De minister benadrukt dat al stappen gezet zijn. De strenge controle op taal die de regeringscommissarissen hebben uitgevoerd op zijn vraag, heeft duidelijk gemaakt dat nog een aantal personeelsleden niet in orde was, maar ook dat er lacunes zijn in de regelgeving.

De aanpassingen via OD XXXI zorgen ervoor dat personeelsleden die niet voldoen aan de taalvereisten niet langer een onderwijsopdracht kunnen uitoefenen. Personeelsleden kunnen ook niet benoemd worden of verliezen hun statutaire aanstelling als ze niet aan de bestuurstaal voldoen. Daarop heeft de minister de regeringscommissarissen om handhaving van die regels verzocht. Alle cases die uit de controle zijn gekomen, zijn op vandaag geen titularis meer. Er is dus ingegrepen, concludeert de minister, conform de gemaakte beloften. Daarnaast heeft hij de regeringscommissarissen gevraagd om op regelmatige tijdstippen een stand van zaken op te maken.

Wie ondertussen wel het C1-attest behaalt, kan opnieuw titularis worden. Wie na 5 jaar de bestuurstaal B2 niet heeft behaald, werd niet benoemd of kon niet langer als statutair aangesteld blijven. Door het feit dat hij een strenge controle heeft laten uitvoeren in het verleden (2020-2021), hebben de instellingen meer werk gemaakt van de interne opvolging. Daarna heeft de minister de regels verduidelijkt in OD XXXI, wat ook voor de instellingen zelf een bijkomend houvast bood. De regels zijn nu duidelijker voor iedereen en dat is een stap vooruit. De regeringscommissarissen merken een duidelijkere bewustwording binnen de instellingen en een kortere opvolging vanaf het ogenblik van de eerste aanstelling. Sinds kort zorgt elke instelling ervoor dat de vacatureberichten waar nodig de eisen vermelden die er op het vlak van taalkennis gesteld worden. Dat alles maakt dat er voldoende maturiteit is opgebouwd om naar een systeemaudit te evolueren en met een nieuwe controlewijzer aan de slag te gaan.

Vervolgens presenteert de minister een overzicht van de belangrijkste wijzigingen. Zo wordt er afgestapt van het begrip titularis om tot een duidelijke omschrijving te komen van welke leden van het onderwijzend personeel gevat zijn door de taalregelgeving. Een veel grotere groep personeelsleden wordt daardoor gevat door de taalregels. Het is belangrijk dat de studenten degene die vooraan staat les te geven, goed kunnen verstaan.

Elke hogeronderwijsinstelling zorgt voor een eigen intern opvolgsysteem. De jaarlijkse cijfergegevens moeten uit dat interne opvolgsysteem voortkomen. De regeringscommissarissen zorgen voor een permanente evaluatie van de interne toepassing. Er wordt een overgangperiode van twee jaar ingebouwd om de instellingen de tijd te geven een dergelijk intern systeem kwalitatief uit te bouwen. Er zal uiteindelijk geen jaarlijkse steekproef meer zijn, maar een systeemaudit met een steekproef om de vijf jaar, afgezien van de controle door de regeringscommissaris.

In de toekomst zal er dus van in het begin gezorgd worden dat eenieder aan de taalregels voldoet in de plaats van, zoals vroeger het geval was, nadien te gaan kijken wie niet voldoet en hoe dat gecorrigeerd kan worden. Ondertussen kreeg een groep studenten wel les van een minder goed te verstande lesgever. De minister gelooft dat wat voorligt, de kwaliteit van het onderwijs ten goede zal komen.

2.11.3. OD 5.3 Studie-efficiëntie in hoger onderwijs versterken door goede oriëntering en snelle heroriëntering

Wat de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs betreft, wordt vanaf het begrotingsjaar 2023 recurrent in een aanzienlijk bedrag voorzien voor de instellingen om de remediëring uit te bouwen en toe te passen, zegt de minister. De financiering is berekend op het aantal studenten van wie verwacht wordt dat zij minder goed zullen scoren op de starttoetsen. Dat aantal werd vermenigvuldigd met de hoogste onderwijsbelastingseenheid die gekend is in het financieringsmodel. Van die groep zal evenwel niet iedereen starten en zal er ook een groep zijn met een te grote achterstand voor haalbare remediëring. De minister concludeert dat de financiering ruim berekend is.

Bij de hogescholen loopt daarnaast ook een project in het kader van het Voorzprongfonds, waarbinnen remediëring wordt ontwikkeld. Er zal worden opgevolgd of die middelen toereikend zijn. In het hoger onderwijs is het immers niet de bedoeling om de kansen van studenten in te perken. Doel van de starttoetsen is wel om ervoor te zorgen dat iedereen op de juiste plaats terecht komt.

Verder werkt de administratie momenteel een nota aan de Vlaamse Regering uit, waarin de scope van de spending review wordt afgebakend en een concrete werkwijze voorgesteld, samen met een lijst van te beantwoorden kennisvragen. Die nota houdt rekening met de contouren die geschetst zijn door Financiën en Begroting in een mededeling eind vorig jaar.

Bij de vraag over de term 'harde knip' merkt de minister op dat die term nergens te lezen valt, noch in het ontwerp van decreet, noch in de memorie van toelichting. Door de vermelding in het regeerakkoord is hij wel een hardnekkig leven beginnen leiden.

2.11.4. OD 5.4 Het hogeronderwijslandschap en de financiering van het hoger onderwijs herbekijken

De vernieuwing van het programmatiemodel in het hoger onderwijs is een lang aanslepende discussie. De hogescholen zijn al lang vragende partij, deden al voorstellen maar kwamen er tot nu toe onderling niet uit. Recent overleg van de minister met hen toont dat het gesprek in de goede richting evolueert, al moeten nog de nodige evenwichten gevonden worden.

Ook voor de universiteiten kan een nieuw model lastenverminderend werken. Op dit moment neemt het proces om tot een nieuwe opleiding te komen bij een universiteit immers gemiddeld drie jaar in beslag.

De minister zag onlangs de hogescholen op de strategiedagen van de VLHORA. Hij hoopt dat hun interne bespreking van 16 december de doorbraak oplevert die verdere stappen mogelijk maakt.

Met betrekking tot de verbetering van de basisfinanciering mag 'voorgoed' positief geïnterpreteerd worden, verzekert de minister. Vanaf het begrotingsjaar 2023 wordt de indexering van de middelen voor het hoger onderwijs aangepast, waardoor de basisfinanciering correcter berekend zal worden, want niet langer volgens een – meestal verkeerd – ingeschat indexcijfer. Dankzij een meer realistisch cijfer zal de basisfinanciering 'voorgoed' verbeterd zijn, in de positieve zin. Daarnaast worden nog andere maatregelen genomen, zoals de recurrente 8 miljoen euro voor energiekosten, de cao, de kliks, de groeipaden en het optrekken van de OBE's. Het hoger onderwijs mag dan ook terugblikken op een vrij gunstige regeerperiode, besluit de minister.

2.11.5. OD 5.5 Opleidingen in de gezondheidszorg verbeteren

De Federale Regering keurde een wijziging goed van de gecoördineerde wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, die tot doel heeft de basisverpleegkundige en de klinisch verpleegkundig onderzoeker in de wet op te nemen. De Federale Raad voor Verpleegkunde is gevraagd een advies te geven over de uitvoering van die zorg en de leerladder in de verpleegkunde. Daarvoor is een werkgroep opgericht. Op basis van dat advies zal het koninklijk besluit worden opgemaakt dat de criteria bepaalt om de titel van basisverpleegkundige te verkrijgen. De minister gewaagt van een positieve evolutie en herinnert er daarbij aan dat de notie zelf door Vlaanderen is voorgesteld. Het advies wordt begin 2023 verwacht.

Het beleidsdomein Onderwijs en Vorming heeft geen stem in de totstandkoming van de aanpassingen aan de federale wet, noch in het KB, maar sinds kort is er wel regelmatig overleg tussen zijn medewerkers en het kabinet van de federale minister van Volksgezondheid, waarop die laatsten de toon zetten, benadrukt de minister. Echter, pas zodra de inhoud van het KB bekend is en de wet goedgekeurd, kan Vlaanderen starten met de concrete aanpassingen.

2.12. Overkoepelende strategische doelstelling 6: Het hoofd bieden aan externe crisissen

2.12.1. OD 6.1 De Vlaamse Veerkracht voor het onderwijs plannen en uitvoeren

De coronamonitor gaat op basis van de administratieve data na welke veranderingen de coronacrisis teweegbracht in het Vlaamse onderwijs, met name of er zich verschuivingen hebben voorgedaan in de studiekeuzes en de studieloopbanen, zowel in het leerplicht- als het volwassenenonderwijs. De meest recente editie wordt gepubliceerd op de website onderwijs.vlaanderen. Normaal gebeurt dat voor het schooljaar 2020-2021 eerstdaags al, vult de minister nog aan.

2.12.2. OD 6.2 Onderwijsmaatregelen voor de Oekraïne-crisis

Wat de Oekraïne-crisis betreft, lichtte de minister al toe welke noodmaatregelen werden getroffen om OKAN-scholen te ondersteunen bij de opvang van Oekraïense leerlingen. Nieuw is dat zij onmiddellijk na de instroom van leerlingen – en niet alleen de Oekraïense – al de middelen krijgen. De maatregelen gelden tot het einde van het schooljaar waarin de Europese richtlijn over de Oekraïense crisis wordt stopgezet. Zodra Oekraïense leerlingen doorstromen naar het regulier secundair onderwijs, kunnen zij net zoals alle andere gewezen anderstalige nieuwkomers rekenen op ondersteuning, opvolging en begeleiding door vervolgschoolcoaches. Met

het Oekraïnedecreet werd er trouwens voor gezorgd dat de vervolgschoolcoaches soepeler kunnen worden ingezet om zo scholen maximale vrijheid te geven.

2.12.3. OD 6.3 Steunmaatregelen voor de energiecrisis nemen

In verband met de energiecrisis wijst de minister erop dat ook de reguliere middelen kunnen dienen voor initiatieven op het vlak van energiebesparing en energie-efficiëntie. Enerzijds is er het groeipad voor de recurrente begrotingsmiddelen en anderzijds wordt de drempel om te investeren in hernieuwbare energie of energie-efficiëntie zo laag mogelijk gehouden. Scholen kunnen via een eenvoudige procedure per vestigingsplaats tot 1 miljoen euro volledig renteloos lenen voor een periode van vijftien jaar voor investeringen in zonnepanelen, of voor een periode van twintig jaar voor andere investeringen in hernieuwbare energie, al dan niet in combinatie met zonnepanelen. De school kan de energielening zowel inzetten voor investeringen die volledig door de school zelf worden gedragen, als voor het eigen aandeel van de investeringen die verlopen via een subsidieprocedure bij AGION.

Recent heeft de minister nog voorzien in 100 miljoen euro extra om daarvoor in te zetten. Tot slot worden zoals eerder aangehaald, ook de ervaringen met de ESCO's bekeken met het oog op eventuele toepassing in de onderwijssector.

Er worden heel veel extra werkingsmiddelen aan de scholen toegekend, zowel in 2022 als in 2023, waarmee ze een substantieel deel van de extra kosten kunnen dekken. De minister vermeldt nogmaals het tweevoudige bedrag van 65 miljoen euro, naast de specifieke 10 miljoen euro voor bso en tso, met hun energie-intensieve opleidingen. Dat dit alles zou volstaan voor 100 procent heeft hij nooit gezegd. Evenmin is bekend hoe groot die kosten zullen worden in het licht van de fluctuerende prijzen.

De gedeeltelijke indexering van het secundair onderwijs is opgenomen in het regeerakkoord en zal ook verder worden uitgevoerd. Hij herinnert er eens te meer aan dat de genoemde dubbele compensatie van 65 miljoen euro bedoeld is om het uitsteleffect bij de indexering weg te gommen.

Tot slot benadrukt de minister dat de 8 miljoen euro voor het hoger onderwijs er bovenop komt. Natuurlijk zijn de energiekosten hoger, maar de Vlaamse Regering geeft nu in het kader van de oplopende prijzen en de dringender nood aan investering in sommige instellingen recurrent 8 miljoen euro meer: deze regeerperiode dus nog 16 miljoen euro, in de volgende 40 miljoen euro. De hogeronderwijsinstellingen worden daarin geconfronteerd met diverse uitdagingen, die verschillen per instelling. Het is daarom best dat ze zelf bepalen waar de energieprioriteiten de komende jaren liggen, besluit de minister.

3. Replieken van de leden

Koen Daniëls wijst erop dat de federale wet van geen waarde is voor gepensioneerde leerkrachten die wilden herbeginnen in september, omdat die werkt met kalenderjaren, terwijl het schooljaar al eerder begint. Bovendien stopt de regeling te vroeg voor wie het hele schooljaar wilde werken. Zijn fractie dringt er daarom op aan om ervoor te zorgen dat de volgende regeling minstens geldt voor het gehele volgende schooljaar of desnoods voor het hele kalenderjaar 2023, maar alleszins voldoende lang om kandidaten perspectief te bieden.

Loes Vandromme vraagt of zij goed heeft begrepen dat de middelen voor het volwassenenonderwijs recurrent zijn en dat de 65 miljoen euro voor het leerplichtonderwijs dat niet is.

Loes Vandromme informeert of ook de boekenleveranciers worden uitgenodigd op de bijeenkomsten van de Kwaliteitsalliantie. Het zijn immers vaak zij die niet leveren aan leerlingen met onbetaalde facturen.

Wat de zevendejaars betreft, wijst de spreker op het probleem van sommige specialisatiejaren bso, die ingeschaald zijn als OK4, maar een diploma secundair onderwijs OK3 afleveren. Zij vernoemt specifiek de opleiding Defensie en Veiligheid. Hoe stemt men dat af met de diplomavooraarden voor openbare ambten?

Zij waardeert de aanpak van de re-integratie van zieke leerkrachten, gezien het belang ervan, in welk verband ze overigens een conceptnota over de inclusieve leraarskamer aankondigt. Er moet met name ook aandacht zijn voor leerkrachten met een beperking.

Leerkrachten in het buitengewoon onderwijs en zorgcoördinatoren in het gewoon onderwijs met een banaba Zorgverbreding en Remediërend Leren of buitengewoon onderwijs hebben recht op een niet-verworven salarisschaal. Is dat ook mogelijk voor personeelsleden in de leersteuncentra?

Tot slot kijkt haar fractie uit naar het VITO-rapport en waardeert ze de middelen daarvoor, in het perspectief van zuivere lucht.

Johan Danen sluit zich aan bij die laatste wens, want volgens hem wordt er nog altijd geen werk van gemaakt in de klassen. Men kan niet eenvoudig de ramen blijven openzetten wanneer het kouder wordt. Het lid vraagt dan ook om meer ambitie, net zoals in de aanpak van armoede. De minister vermeldt wel de lege brooddozen maar doet in de praktijk niets. Wat is het nu eigenlijk? Hij mist een gestructureerd armoedebeleid, ook in de antwoorden.

Hulp voor de energiekosten voor richtingen die veel energie verbruiken, is goed, maar de allocatie van die middelen is wel zorgwekkend. De kosten van BEN-scholen zijn nauwelijks gestegen, terwijl bij andere de energie door ramen en deuren naar buiten stroomt. Differentiatie ware dan ook aangewezen.

Odisee Hogeschool suggereert, in het licht van de demografische groei, om openendfinanciering in te voeren in het hoger onderwijs. Hoe kijkt de minister naar de toekomst? Vandaag is het immers zo dat een hogeschool waarvan het aantal studenten stijgt, toch minder middelen krijgt als die stijging kleiner is dan in andere instellingen.

De minister doet inspanningen voor heel wat vergeten groepen, maar de busbegeleiders blijven in de kou staan. Er zijn meer en kortere ritten, waardoor de dagen gefragmenteerd worden. Kan voor die belangrijke mensen niets gedaan worden?

Leerkrachten die iemand vervangen, komen in cumul zonder dat de plage-uren worden ingezet, maar bij collega's die bereid zijn in cumul te gaan om een probleem op te lossen, doet men dat laatste wel. De spreker begrijpt niet dat het zo moeilijk is om dat op te lossen, zeker niet in de context van het lerarentekort. Dergelijke oplossing zal bovendien niet veel kosten.

Hannelore Goeman ontkent niet dat er goede dingen in de BBT staan, met inbegrip van de centrale toetsen, op voorwaarde dat die zullen doen waarvoor ze beloofd zijn. De minister denkt echter te veel dat hij goed bezig is, terwijl het lid op het terrein vooral het signaal krijgt dat het niet goed gaat met het onderwijs: de kwaliteit staat onder druk en gelijke kansen blijven een verre droom. Dat hoeft niet te verbazen, want daarvoor heeft men leerkrachten nodig. Vacatures blijven echter openstaan. Door de vele uren in de studie lopen de leer- en taalachterstand op, vooral bij de kwetsbare leerlingen. Waar blijven het beloofde lerarenpact en de

modernisering van het statuut? Waar blijven de initiatieven op het vlak van de lerarenopleidingen? Naar de Raad van Wijzen is het lid benieuwd, maar die had er al veel vroeger moeten zijn.

Verder hoopt ze dat de eindtermen op tijd klaar zijn, ook al was het logischer geweest om te beginnen met het basisonderwijs. Dat OVSG niettemin al bezig is met leerplannen, is geen goede manier van werken.

Ook de betaalbaarheid staat meer dan ooit onder druk. In weerwil van goedbedoelde projecten zitten er kinderen zonder eten op school. Zij verwacht niet dat onderwijs alleen dat oplost, maar de minister mag het probleem niet naast zich neerleggen. Zij verwacht van hem een aanzet, samen met zijn collega's en de lokale besturen.

De herwaardering van tso en bso verloopt te traag, ook al is het op zich goed dat er een staten-generaal komt. In afwachting bepleit ze overleg over het wegwerken van de obstakels van duaal leren, waarvan ze het potentieel looft. Verder vraagt ze aandacht voor leerlingen die instromen uit het dbso en voldoende middelen voor begeleiding en modulair werken. Ook over de aansluiting op het hoger onderwijs moet goed nagedacht worden, met een goede leerwaaier, naar analogie met de zorg.

Er zijn stappen gezet in de financiering van het hoger onderwijs, erkent Hannelore Goeman, maar het wegvallen van kliks en de niet-indexering blijven een hypotheek leggen op het budget van de instellingen, die ten koste gaat van de kwaliteit. Het lid roept op om vaart te maken van de rationalisering van het hoger onderwijs, dat nu soms verschillende keren dezelfde opleiding aanbiedt op plaatsen vlakbij elkaar. Zij bepleit specialisatie en taakverdeling, tegen het concurrentiemodel in. De visie op hoger onderwijs moet dringend scherpgesteld worden, zoals ook de OESO bepleit.

Jan Laeremans is niet tegen het recht op onderwijs in gevangenisinstellingen, maar er moet wel een minimum aan motivatie zijn. Hoe kan men leerkrachten verdedigen tegen de onwil van mensen die misbruik maken van dat aanbod om uit de cel te mogen, en verder alleen in de klas hangen?

Voorts is hij bang dat er pas tegen het einde van de legislatuur een grondige analyse zal zijn van de KOALA-test en de bijbehorende trajecten. Hij hoopt dat men niet op de volgende moet wachten om daar verder mee te raken.

Hij herhaalt ook zijn vraag over Latijn-Moderne Talen en Latijn-Economie.

De fractie van *Hilâl Yalçın* juicht de decretale subsidie voor onderwijs in de gevangissen wel toe. Zij herhaalt de percentages uit wetenschappelijk onderzoek die ze tijdens de vragenronde citeerde. Het is niet ideaal dat Vocvo met de huidige middelen zegt niet te kunnen ingaan op alle vragen als het aantal detentiecentra toeneemt.

Verder herhaalt ze haar vraag naar de timing voor het actieplan 'Samen tegen schooluitval'.

Ze heeft wel gelezen in de BBT dat er een initiatief komt tegen de lege brooddozen, maar is nieuwsgierig naar de inhoud.

Tot slot peilt de spreker naar de (actie)plannen van de minister om van het onderwijs meer dan nu het geval is een weerspiegeling van de samenleving te maken, zoals ook in het regeerakkoord staat, afgezien van de monitoring van diversiteit in het lerarenkorps, die hij in de BBT vermeldt.

Steve Vandenberghe wil weten hoe de minister reageert op het pleidooi van de SERV voor de verduurzaming van duaal lesgeven, voor een kader met ondersteuning en voor de samenwerking met sectororganisaties en ondernemingen.

Zijn fractie is verder blij met het beloofde advies met betrekking tot inclusief onderwijs, want op dat vlak is nog werk aan de winkel. Om inclusie in het gewoon onderwijs te doen lukken, is wel voldoende ondersteuning in de klas nodig, wat door zijn fractie zal worden opgevolgd, kondigt hij aan. Is ook de minister ervan overtuigd dat voor inclusief onderwijs moet worden gekozen op voorwaarde dat de leerkrachten voldoende faciliteiten krijgen?

Dat er geen subsidies komen voor aanmeldingssystemen in het gewoon onderwijs, vindt hij prima, want dat zou vreemd zijn naast het systeem dat de overheid zelf al ter beschikking stelt. Hij dringt er wel op aan dat dit ook duidelijk wordt gezegd op de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, waar nu nog staat er dat wie geen gebruikmaakt van het aanmeldingssysteem van de overheid in aanmerking komt voor financiële ondersteuning en dat gewerkt wordt aan een oproep met gelijklopende modaliteiten als de afgelopen jaren.

Gwendolyn Rutten treedt bij dat de BBT een initiatief tegen de lege brooddozen aankondigt en dringt erop aan daar effectief werk van te maken.

Bij de dialoog in 2023 over de hervorming van de uren levensbeschouwing en godsdienst bepleit ze een resultaatsverbintenis. Ermee starten volstaat voor haar niet. Haar fractie wil alvast meewerken aan die aanpassing.

4. Bijkomende antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* legt nogmaals het verschil uit tussen de extra middelen voor het volwassenenonderwijs en het leerplichtonderwijs. Het leerplichtonderwijs is gezegend met een indexering, maar die heeft een uitgesteld effect. De index wordt immers pas verrekend in de werkingsmiddelen van twee jaar later. Door het genoemde bedrag wordt die vertraging uitgegomd en krijgt men de indexering van de middelen nu al, op grond van de huidige index.

De minister bevestigt dat hij aan Luc De Man van de Kwaliteitsalliantie gevraagd heeft om ook met de boekenleveranciers een dialoog op te starten over de mogelijkheden, al geeft hij toe dat het oorspronkelijk alleen over kwaliteit zou gaan, niet over betaalbaarheid. Hij acht wel afspraken mogelijk, want de sector is in beweging.

De opleidingen Defensie en Veiligheid zijn verschillend in tso en bso. De eerste levert OK4 op, de tweede OK3. De minister verzekert dat geen OK3-diploma's worden afgeleverd aan tso-leerlingen.

De minister bevestigt dat de banaba Zorgverbreding en Remidiërend Leren gevalideerd wordt in leersteuncentra.

De verdeling van de bedragen van 65 miljoen euro gebeurt op grond van die van de werkingsmiddelen vandaag. Hij wil scholen die het initiatief genomen hebben om te investeren in energie-efficiëntie niet bestraffen door hun minder middelen te geven.

Er zijn wel degelijk extra middelen voorzien voor de busbegeleiders: 3,3 miljoen euro in 2023 en 10 miljoen euro in 2024. Het grootste probleem is ze te vinden, door de versnippering van de uren. Dat er voortaan meer en kortere ritten zijn, heeft als nadeel dat het moeilijker wordt om de kandidaten een goed gevuld schema aan te bieden. Er loopt een dialoog met de sector om extra inzet mogelijk

te maken, maar niet elke school beschikt over een nuttig aanbod aan arbeid voor de betrokkenen.

Aan Hannelore Goeman suggereert de minister flexi-jobs als voor de hand liggende oplossing voor het lerarentekort.

Peilen naar de motivatie van deelnemers aan onderwijs is een lastige kwestie. De cijfers spreken echter voor zich: de participanten hebben achteraf meer kansen op de arbeidsmarkt. In reactie op de extra capaciteit in de gevangenis van Haren is alvast een initiatief genomen door Onderwijs. De minister verwacht echter in het algemeen dat de effecten van de uitbreiding groter zullen zijn op andere beleidsdomeinen.

Op de vraag over de timing voor het actieplan 'Samen tegen schooluitval' had de minister wel degelijk al geantwoord.

Dat er nog onvoldoende diversiteit is in het lerarenkorps klopt. In eerste instantie wil de minister nu zoveel mogelijk leerkrachten. Dat de grootste winst te boeken valt bij de ondervertegenwoordigde groepen, lijkt hem evident. De campagne 'Lesgeven is alles geven' zet daarop in, verzekert hij. Verder staat hij open voor alle suggesties en initiatieven.

De opmerking van Steve Vandenberghe bij de communicatie over aanmeldings-systemen neemt de minister ter harte. Hij benadrukt wel dat het om een groot-scheepse en ambitieuze operatie gaat, die zeer lang voorbereid en op punt gesteld is met experts. Hij gaat ervan uit dat ze zal werken.

De herziening van de financiering van het hoger onderwijs valt niet te beslechten met een enkele optie als open-end, zoals het lid suggereert. Het meest fundamentele probleem is dat de huidige parameters niet afdoende duidelijk en bekend zijn, met alle gevolgen van dien voor de doelmatigheid. Dergelijke complexe materie vergt diepgaande reflectie. De minister is dan ook blij dat Financiën en Begroting de spending review gestalte wil geven.

Latijn-Moderne Talen en Latijn-Economie zijn niet opgenomen in de matrix voor de tweede graad en worden dan ook niet geanalyseerd in de screening van die graad. De minister staat wel open voor het debat, evenwel zonder aanleiding te geven tot inflatie van het aantal richtingen.

Over de brooddozen heeft de minister al gesuggereerd om voortaan de schooltoelage rechtstreeks aan de scholen te bezorgen, wat perspectieven kan bieden. Er zijn misschien ook mogelijkheden om middelen uit het groeipakket toe te kennen aan OCMW's of scholen. Daarvoor is lokaal sociaal beleid toch bedoeld?

5. Slotbeschouwingen

Gwendolyn Rutten blijft erbij dat de minister in zijn BBT een initiatief aankondigt over de lege brooddozen. Welk?

Minister *Ben Weyts* heeft net voorbeelden gegeven van de denkwegen die hij wil bewandelen.

Johan Danen pleitte niet voor een totale differentiatie in de toewijzing van de middelen voor energie, maar de minister zou dat wel kunnen doen tussen scholen met vaste en variabele energiecontracten.

Is het ook de bedoeling om met de genoemde middelen de busbegeleiders meer te betalen per uur?

Minister *Ben Weyts* antwoordt dat dat laatste niet de bedoeling is. In betere loonvoorwaarden is wel voorzien in cao XII. De nieuwe middelen worden uitgetrokken voor de extra ritten.

III. Indicatieve stemming

De aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2023 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Hilâl YALÇIN
Johan DANEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
aso	algemeen secundair onderwijs
banaba	bachelor-na-bacheloropleiding
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
BEN	bijna-energieneutraal
bso	beroepssecundair onderwijs
buso	buitengewoon secundair onderwijs
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CLIL	Content and Language Integrated Learning
DBFM	Design Build Finance Maintain
dbso	deeltijds beroepssecundair onderwijs
dko	deeltijds kunstonderwijs
ELODIE	Effectief leesonderwijs doet iedereen excelleren
ESCO	energy service company
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GOK	gelijke onderwijskansen
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de KU Leuven) (nieuwe benaming voluit = Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
IAC	individueel aangepast curriculum
ISE	inhoudelijk structuurelement
IT	informatietechnologie
KB	koninklijk besluit
KOALA	Kleuteronderwijs Luistervaardigheid
kso	kunstsecundair onderwijs
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LIO	leraar in opleiding
LOP	lokaal overlegplatform
NARIC	National Academic Recognition Information Centre
NT2	Nederlands als tweede taal
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OBE	onderwijsbelastingseenheid
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OD	operationele doelstelling
OD	Onderwijsdecreet
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OKAN	onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers/onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers
OVSG	Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten
PBD	pedagogische begeleidingsdienst
RTC	regionaal technologisch centrum
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SES	socio-economische status
STOS	samen tegen onbetaalde schoolfacturen
tso	technisch secundair onderwijs
UGent	Universiteit Gent
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad

Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
Vocvo	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent